

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

an-Ioan
Str. Axente Sever 27
Sibiu

Telegraful Român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 152

SIBIU

1 și 15

februarie

Nr. 5—8

2004

Sf. și Marele Post al Paștilor

— Primăvara duhovnicească —

Cu harul și binecuvântarea lui Dumnezeu intrăm și în acest an, destul de timpuriu în Sfântul și Marele Post al Paștilor.

După ce cu trei săptămâni în urmă am intrat într-o nouă perioadă a anului liturgic, și anume perioada Triodului, după ce ne-am întărit duhovnicește cu sfintele slujbe ale lui, iată-ne astăzi în fața porților de aur ale binecuvântatului Post al Sf. Paști.

De aproape două mii de ani creștinii intră prin această poartă ce duce la Crucea Răstignirii și apoi la ziua Învierii, cu bucurie și cu speranță.

Cu bucurie pentru că postul Paștilor este primăvară duhovnicească pentru fiecare suflet, este o baie de curățire a păcatelor și a fărâdelegilor. Este un urcuș spiritual spre culmea sfințeniei și a unirii depline cu Hristos Domnul.

Cu speranță pentru că în această perioadă de avânt sufletesc ne simțim mai întăriți în credință, în nădejde și în dragoste, cele trei virtuți de care avem nevoie pentru a ne dobândi și lucra mântuirea. Avem credința nestrămutată că Hristos este Cel care postește împreună cu noi și ne întărește convingerea fermă că El este și acum ca și atunci cu noi și ne îndrumă pașii spre calea virtuții și a bunei lucrări duhovnicești.

El, Care a zis „fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5), este Cel care ne sâdește în sufletul nostru nădejdea și

(Continuare în pag. a 5-a)

† VISARION RĂȘINĂREANU
episcop-vicar
SIBIU

Gânduri

În legătură cu Pilda Vameșului și a Fariseului

Începem cu câteva întrebări, după care vor urma și răspunsurile.

1. Știți că în Sfânta Evanghelie este o pildă numită: „Pilda vameșului și a fariseului”?

2. Știți în care dintre Evangheliile este cuprinsă pilda vameșului și a fariseului?

3. Știți cine a spus această pildă, în ce împrejurare și cu ce scop?

Iată niște întrebări, care pe unii îi pot pune pe gânduri. Unii pot răspunde la ele. Alții pot răspunde numai la unele dintre aceste întrebări, iar cei care n-au ajuns să știe despre această pildă, vor putea răspunde la aceste întrebări după ce vor citi răspunsurile ce urmează.

Răspunsuri la întrebările de mai sus

Pilda vameșului și a fariseului este o pildă rostită de Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii. Ea este cuprinsă în Sfânta Evanghelie de la Luca (18, 9—14). Când se citește, în biserică, la Sfânta Liturghie, această pildă, ea este introdusă prin cuvintele: „Zis-a Domnul pilda aceasta”. În Evanghelie, însă, se precizează că această pildă a fost rostită „câte unui care aveau despre sine încredințarea că sunt drepti și priveau de sus pe ceilalți”. Unor astfel de oameni adresându-se Domnul Hristos ca un avertisment, ca și când le-ar fi zis: fiți atenți că fariseul mândru. n-a ajuns la măsurile vameșului smerit. Ei trebuia să știe că având aceeași lucrare — căci și vameșul și fariseul se rugau în templu — starea lor sufletească le era deosebită și la fel și rezultatul rugăciunii lor tot deosebit a fost. Fariseul spunea o rugăciune de mulțumire și pune accent pe faptele sale socotite ca bune, și se compara pe sine cu cei-

lalți oameni, pe care îi socotea inferiori față de sine. Vameșul, dimpotrivă, nu se compara cu nimeni, ci se ruga lui Dumnezeu să-l miluiască și nu îndrăznește nici ochii să-i ridice, ci își bătea pieptul și zicea: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului”. Rezultatul a fost că vameșul s-a întors mai îndreptat la casa lui, decât fariseul.

Nimeni nu pune la îndoială faptele fariseului. El avea dreptate când spune: „Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte am”. Avea dreptatea să spună că, în timp ce alții sunt „hrăpitori, nedrepti, necredincioși în căsătorie”, el este un om corect, adică nu se bucură de bunurile altora, duce o viață corectă din toate punctele de vedere. Nu-și dădea seama că are și un mare defect, anume că este disprețuitor de oameni, de oamenii care nu sunt la măsurile lui și disprețuia pe vameșul pe care Domnul l-a primit, pentru smerenia pe care o avea.

Concluzia pildei, formulată de Mântuitorul însuși, este că „cel ce se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smereste, se va înalța”. Altfel spus, cel ce se înalță pe sine va fi coborât de către Dumnezeu, pe când cel ce se smereste pe sine va fi înălțat de Dumnezeu. Aceasta trebuia s-o știe fariseul falnic, care a fost coborât, în fața vameșului, care s-a smerit și de aceea a fost înălțat mai presus de fariseul mândru.

Alte întrebări, de data aceasta, pentru cei ce sunt introduși în cele bisericesti

1. În care duminică se citește la Sfânta Liturghie (Continuare în pag. a 2-a)

Arhimandrit
TEOFIL PĂRĂIAN

Comunicat de presă

Astăzi, 11 februarie a.c., la Palatul Patriarhiei, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, s-au desfășurat lucrările Adunării Naționale Bisericești a Bisericii Ortodoxe Române.

Adunarea Națională Bisericească, forul central reprezentativ al Bisericii Ortodoxe Române, a analizat și evaluat activitatea bisericească pe plan intern și extern în anul 2003 sub aspect pastoral-misionar, social-caritativ, organizatoric, administrativ, viață monahală, învățământ teologic și religios în școlile de stat, patrimoniul cultural bisericesc, activitate editorial-tipografică, construirea de noi locașuri de cult, relații cu alte culte, legăturile cu românii din jurul granițelor țării și Diaspora, relații externe bisericești și ecumenice etc.

Misiunea preotului în spitale, orfeline, case de copii sau bătrâni, armată, penitenciare, educația religioasă în școlile publice, construcția de noi locașuri de cult, lucrarea social-caritativă, prezența misionară a Bisericii Ortodoxe Române în societatea românească contemporană a fost considerată împlinită în dimensiunile ei esențiale.

Dintre rezultatele prezentate menționăm:

— în Biserica Ortodoxă Română funcționează 118 așezăminte sociale, dintre care 39 pentru copii, 12 pentru vârstnici, 40 cantine și brutării sociale, 19 cabinete medicale și farmacii, 2 centre de diagnostic și tratament, 6 centre pentru asistența familiilor aflate în dificultate;

— programele sociale ale Bisericii Ortodoxe Române au avut ca obiective organizarea și dezvoltarea de servicii de asistență socială, în special la nivelul parohiilor, pentru categorii de persoane aflate în situații de risc social, aflate în așezămintele sociale ale Bisericii și în instituțiile de ocrotire ale Statului, precum și prevenirea instituționalizării copilului și a persoanelor vârstnice singure, dar și înființarea de noi instituții de asistență socială ca alternative la cele obișnuite;

— în 2003, numărul celor care au beneficiat de programele sociale ale Bisericii se ridică la peste 150 000 de persoane, iar bugetul cheltuit la nivelul Patriarhiei Române pentru opera social-caritativă a fost de aproximativ de 117 000 000 000 lei;

— în unitățile militare, asistența religioasă este asigurată de 82 de preoți militari ortodocși, unde au fost amenajate 59 de biserici și capele, iar alte 10 se află în diferite stadii de construcție sau amenajare.

— în fiecare dintre cele 39 de penitenciare din România există câte un preot ortodox, fiind ridicate 37 de biserici-capele și paraclise, alte 2 aflându-se în construcție.

— în unitățile subordonate Ministerului Administrației și Internelor slujesc, în prezent, 21 de preoți militari în 16 biserici și capele, alte 9 aflându-se în diferite stadii de amenajare.

— în spitalele și așezămintele de ocrotire socială asistența socială este asigurată de 293 preoți.

În acest sens, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a subliniat necesitatea intensificării implicării Bisericii Ortodoxe Române, alături de societatea civilă, în soluționarea problemelor sociale grave ale țării noastre.

Adunarea Națională Bisericească a validat hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de înființare a Episcopiei Slatinei, cu reședința în municipiul Slatina.

BIROUL DE PRESĂ ȘI COMUNICAȚII
AL PATRIARHIEI ROMÂNE

O TEMĂ DE ACTUALITATE

Pictura icoanelor și diletantismul

În arta unui popor, sub toate variațiile ei, se cuprinde forța autohtonă desfășurată în sinteza ei stilistică.

De aceea, se impune o exigență sporită în promovarea frumosului, prin finalizarea unei lucrări care oricum ar fi, ne depășește, supraviețuind.

Cu referire specială la produsele de artă bisericească, mai precis icoanele care ajung la îndemâna credincioșilor noștri, se constată că o bună parte din ele nu se pot încadra în ceea ce am considerat un similar patrimoniu artistic cultural. Într-o vreme în care îngrădirile și dificultățile în construirea și înfrumusețarea lăcașurilor de cult au fost înlăturate, este cert că nu se mai pot face concesii care tulbură gustul estetic și provoacă un

fel de dezacord cu evlavia și credință.

Pasiunea mercantila sau lipsa de exigență profesională a unor „producători” de icoane, ne face să asistăm, involuntar, la un pronunțat conflict de competență, respectiv de profesie și totodată la o jignitoare apreciere a registrului iconografic. Apar icoane pocite în casele credincioșilor noștri ortodocși, care așezate alături de originalele și mult căutatele icoane pe sticlă sau pe lemn — veritabile opere de artă, acestea din urmă constituie mai degrabă o adevărată carență în profilul artei religioase românești și peste tot a nivelului cultural al artei contemporane.

Icoanele nu sunt numai simple figuri cu rolul de-a îndrepta sau de-a ajuta în-

chipuirea noastră în vremea rugăciunii, ci ele sunt totodată centre materiale în care se odihnește o energie, o putere dumnezeiască, ce se unește cu arta omului. De aceea este cu atât mai imperios ca lucrarea însăși să evoce, prin echilibrul ei, profunzimea care o străbate și tema fundamentală a compoziției să nu distoneze cu subiectul respectiv.

E adevărat că icoanele au și un scop estetic, ornamental, dar totodată și un rol istoric și nu mai puțin pedagogic-dogmatic. Pare că te simți stânjenit, de-a dreptul jenat, în calitate de credincios sau ca om cu un minim rafinament artistic, aflându-te în fața unei asemenea lucrări sau mai degrabă afectații nedemne de subiectul propriu-zis.

Icoana este o asemănare, un model, o întipăritură a cuiva care arată în ea pe cel ce este înfățișat în icoană. Deci cu atât mai vârtos se consideră o impietate a provoca dereglări în circuitul acestor valori proiectate în eternitate. Genialul Leonardo Da Vinci socotea că sufletul artistului trebuie să fie asemenea unei oglinzi așezate în fața naturii. Pictorul să cuprindă în undularea pensulei dimensiunea normală a liniilor și nu mai puțin echilibrul culorilor.

Cel dintâi artist e însuși Creatorul care l-a făcut pe om după chipul și asemănarea Să, iar prin intrupare s-a dat posibilitate creaturii să cunoască pe Dumnezeu în

(Continuare în pag. a 4-a)

Preot NICHIFOR TODOR

COMUNICAT

În ziua de 11 februarie 2004, la Palatul Patriarhiei, s-a întrunit Colegiul Electoral Bisericesc pentru alegerea ierarhului titular în scaunul nou înființat al Episcopiei a Severinului și Strehaiei, cu reședința în municipiul Drobeta-Turnu-Severin.

Colegiul Electoral Bisericesc este organul statutar în dreptăți a alege ierarhia bisericească superioară și este format din membrii Sfântului Sinod, reprezentanții eparhiilor în Adunarea Națională Bisericească (un cleric și doi mireni din fiecare eparhie), membrii clerici și mireni ai Adunării eparhiale a eparhiei vacante, decani ai Facultăților de Teologie și directori ai Seminarilor Teologice Liceale (câte unul pentru fiecare Mitropolie).

În urma recomandărilor făcute de Mitropolitul Olteniei (cărui a ii este sufragane Episcopia Severinului și Strehaiei), Sfântul Sinod, prin vot, a propus spre alegere de către Colegiul Electoral Bisericesc pe Prea Sfințitul Nicodim Gorneanu și Prea Sfințitul Gurie Strehăianul, Episcopi Vicari ai Arhiepiscopiei Craiovei.

Colegiul Electoral Bisericesc, prin vot secret, l-a ales pe Prea Sfințitul Nicodim ca Episcop al Severinului și Strehaiei.

BIROUL DE PRESĂ ȘI COMUNICAȚII
AL PATRIARHIEI ROMÂNE

COMUNICAT DE PRESĂ

În zilele de 10 și 12 februarie 2004, la Reședința patriarhală, sub președinția Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, s-au desfășurat lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Dintre problemele abordate și hotărârile luate menționăm:

Sfântul Sinod interzice membrilor clerului ortodox să facă politică partinică, să fie membri ai vreunui partid politic, să participe la campanii electorale, să candideze și să devină membri ai Parlamentului sau consiliilor locale, primari, viceprimari sau să ocupe funcții în administrația publică centrală și locală (textul integral al hotărârii Sfântului Sinod îl anexăm la comunicatul de presă).

Sfântul Sinod nu încurajează principiul și practica adopțiilor internaționale, socotind că România nu este atât de săracă încât să nu-și poată hrăni și crește copiii. Continuându-și experiența de până acum, aceea de adopție a copiilor în familii de credincioși și preoți din România, Biserica Ortodoxă Română binecuvântează și sprijină orice inițiativă și faptă de acest fel.

Sfântul Sinod a adresat o scrisoare pastorală către clerul și credincioșii ortodocși în legătură cu colecta organizată în toate bisericile și mănăstirile în Duminică Ortodoxiei (prima din Postul Sfințelor Paști, 29 februarie 2004) pentru Fondul Central Misionar, destinat lucrării misionare, sociale și caritative a Bisericii Ortodoxe Române.

S-a stabilit desfășurarea în zilele de 15—16 iunie 2004 a ședinței solemne comune a Sfântului Sinod și Adunării Naționale Bisericești, pentru comemorarea a 500 de ani de la trecerea la cele veșnice a Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt.

Pe agenda de lucru a Sfântului Sinod s-au mai aflat teme referitoare la slujirea pastoral-misionară, viața monahală și misiunea socială a Bisericii, învățământul teologic și religios în școlile publice, viața comunităților ortodoxe românești din jurul granițelor țării și Diaspora, relațiile externe bisericești, participări ale unor membri ai Sfântului Sinod și ale altor teologi ortodocși români la întruniri internaționale ortodoxe și ecumenice, alte probleme curente ale vieții bisericești.

BIROUL DE PRESĂ ȘI COMUNICAȚII
AL PATRIARHIEI ROMÂNEHOTĂRĂREA SFÂNTULUI SINOD — ȘEDINȚA
DE LUCRU DIN 10—12 FEBRUARIE 2004

Cu privire la implicarea clerului în politică, Sfântul Sinod își înnoiește punctele de vedere și recomandările din 13—14 februarie 1996 și 23—25 februarie 2000 și, în lumina acestora, hotărăște:

1. În calitatea sa de cetățean al Patriei și de părinte duhovnicesc al tuturor enoriașilor săi, indiferent de orienta-

rea lor politică, preotul are libertatea, binecuvântarea și îndatorirea ca, de pe poziția și prin mijloacele care-i sunt specifice, să participe la viața cetății, sprijinind activitățile menite să promoveze binele obștesc și împotrindu-se oricăror măsuri sau activități care se dovedesc a fi în contradicție cu învățătura și morala creștină ortodoxă. Opțiunea sa politică se exprimă prin vot.

2. În conformitate cu Sfintele Canoane ale Bisericii Universale (5 Apostolic, 7 Sinodul IV Ecumenic, 10 Sinodul VII Ecumenic, 11 Sinodul local Cartagina), care stipulează că printre indeletnicirile incompatibile cu slujirea și demnitatea clericului se numără și aceea de „a primi asupra sa dregătorii sau indeletniciri lumești”, arhierului, preotului, diaconului și monahului îi este interzis să facă politică partinică, să fie membru al unui partid politic, să participe la campanii electorale, să candideze și să devină membru al parlamentului sau consiliilor locale, primar, viceprimar sau să ocupe funcții în administrația publică centrală și locală. Cel care va încălca aceste reguli, precum și legământul depus la hirotonie, se încadrează în prevederile art. 3, lit. „d” și „e” din Regulamentul de procedură al instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române, având de ales între cariera politică și misiunea preotească, pentru totdeauna, fără drept de revenire în cler. Abaterile de acest fel vor fi judecate în Consistoriile eparhiale.

3. În același timp, Sfântul Sinod face un călduros apel către liderii partidelor politice din România să nu permită recrutarea de membri din rândurile clerului și nici folosirea în scopuri politice a persoanelor, spațiilor, slujbelor și însemnelor bisericești. Sfântul Sinod îi asigură că Biserica — păstrându-și echidistanța față de partide — va continua să se implice în politica generală a țării, contribuind — prin mijloace specifice — la apărarea democrației, a libertății, a credinței în Dumnezeu, a independenței și integrității Patriei, respingând orice formă de totalitarism comunist ateu, precum și orice formă de extremism.

SECRETARIATUL SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNEHOTĂRĂREA SFÂNTULUI SINOD
ÎN PROBLEMA ADOPTIILOR INTERNAȚIONALE

— 12 februarie 2004 —

Sfântul Sinod nu încurajează principiul și practica adopțiilor internaționale, socotind că România nu este atât de săracă încât să nu-și poată hrăni și crește copiii. Continuându-și experiența de până acum, aceea de adopție a copiilor în familii de credincioși și preoți din România, Biserica Ortodoxă Română binecuvântează și sprijină orice inițiativă și faptă de acest fel.

SECRETARIATUL SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Gânduri în legătură cu Pilda Vameșului și a Fariseului

(Urmare din pag. 1)

pilda vameșului și a fariseului?

2. Ce însemnătate are această duminică?

3. Ce recomandări ne face sfânta noastră Biserică cu referire la pilda vameșului și a fariseului?

Răspunsuri

Între cele 52 de duminici, din cuprinsul unui an, una se numește „Duminică vameșului și a fariseului”. Ea se numește așa, pentru că în această duminică se citește pilda cu vameșul și fari-eul. Și tot în legătură cu această pildă, se fac afirmații și aprecieri la sfintele slujbe din această zi.

Duminică vameșului și a fariseului marchează începutul Triodului. Triodul fiind cartea conducătoare la sfintele slujbe, în vederea pregătirii pentru Sfintele Paști. Această vreme de pregătire ține 70 de zile, deci de la duminică vameșului și a fariseului, până în Sămbăta Mare sau sâmbăta de lângă duminică Paștilor. Vremea de pregătire pentru Sfintele Paști, sub îndrumarea Triodului, arată progresul duhovnicesc, întemeiat pe avertismentul din pilda vameșului și a fariseului. Pilda vameșului și a fariseului, în acest înțeles, este început nu numai al Triodului, ci și al urcușului duhovnicesc. Această pildă ne pune în atenție pe vameș, ca pil-

dă și pentru noi și ne dă de gândit în privința fariseului, care deși avea fapte, care învăluite de smerenie ar fi fost fapte bune, pentru că fariseul n-a avut smerenie ele nu i-au fost ajutoare ca să înainteze spiritual.

Recomandări ale Triodului cu privire la pilda vameșului și a fariseului

În cuprinsul din Duminică vameșului și a fariseului ni se dau îndrumări ca acestea: „Să nu ne rugăm ca fariseul, fraților, — că cel ce se înalță pe sine se va smeri —. Ci să ne smerim înaintea lui Dumnezeu, ca vameșul, cu postire strigând: „Dumnezeule, milostivește-te spre noi păcătoși!”.

„Să fugim de trăirea cea înaltă, cea înrăutățită, a fariseului și să ne învățăm smerenia vameșului, cea preainaltă, ca să ne înălțăm strigând lui Dumnezeu, împreună cu acela: Dumnezeule, milostivește-te spre mine păcătoșii!”.

„Cunoscând suflete al meu, osebirea vameșului și a fariseului, urăște glasul cel trufăș al celuiia iar a acestuia pofteste rugăciunea cea

cu umilință și strigă: Dumnezeule, milostivește-te spre mine, păcătoșii, și mă miluiește!”.

„Din smerenie văzând cinstite făcătoare de înălțime și din înălțare cădere, rea, râvnește la bunătățile vameșului și urăște răutatea fariseului”. Aceasta cu atât mai mult, cu cât se știe că „din trufie se împrăstie tot binele, iar din smerenie, pierie toată răutatea”.

Mai știm și aceea că „din gunoi se înalță cel smerit și din înălțimea bunătăților cade tot cel înalt cu inima, de al cărui nărav al răutății să fugim”. Și mai departe: „Să lepădăm, credincioșii, trufia cea fără de măsură, cumplita mândrie, urată înălțare și cruzimea cea rea a fariseului, cea necuvioasă lui Dumnezeu”. Dar în același timp, „pilda vameșului înțelegându-o toți, cu mintea, veniți să-i urmărim cu lacrimi, aducându-i lui Dumnezeu duh umilit cerând iertare păcătoșilor”.

Trei posibilități

Pilda vameșului și a fariseului ne înfățișează doi oameni: un fariseu și un vameș;

un om mândru și altul smerit. Recomandările Triodului sunt pentru a urma vameșului, care, prin smerenie, a fost primit de Dumnezeu mai presus de fariseul care, deși avea fapte de laudă, dar neavând smerenie, a rămas în urma celui ce, deși nu avea fapte de laudă, prin smerenie, s-a făcut vrednic de binecuvântarea lui Dumnezeu. Cei doi oameni din pildă ne duc cu gândul la două posibilități, la aceea de a fi ca unul din cei doi, ca vameșul sau ca fariseul. Există și a treia posibilitate, a nume de a fi ca vameșul, prin smerenie, și ca fariseul, prin faptele cu care se lauda acela. Îndrumarea Triodului este de a avea faptele fariseului și smerenia vameșului. În acest sens se afirmă în Triod: „Să ne sârguim a urma bunătăților fariseului și a râvni smereniei vameșului, urând necuviința greșelilor de la amândoi, adică trufia și pierzarea”.

Un început bun pentru totdeauna

Pilda vameșului și a fariseului, pusă în atenția credincioșilor la începutul vremii de pregătire pentru Sfintele Paști, este un început bun nu numai pentru această pregătire, ci pentru totdeauna. Ea este o temelie de viață duhovnicească, de care să ținem seama în toate zilele vieții noastre.

Comunicat de presă

PĂRINTELE PATRIARH TEOCTIST
ÎNDEAMNĂ LA DRAGOSTE ȘI TOLERANȚĂ
FAȚĂ DE PERSOANELE INFECTATE CU HIV

Biserica Ortodoxă Română se alătură campaniei naționale de combatere a intoleranței față de persoanele infectate cu HIV, inițiate de Agenția Americană de Dezvoltare Internațională (USAID) în colaborare cu Guvernul României și organizații nonguvernamentale românești și internaționale.

Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române adresează românilor următorul îndemn la dragoste și toleranță față de cei afectați de această maladie:

Iubiți frați și surori,

Suntem încă la început de an, vreme când fiecare dintre noi privește cu luare-aminte la lucrările pe care dorește sau trebuie să le împlinească spre binele său material și, mai ales, spiritual. Este o dorință legitimă a omului de a-și căuta propriul bine. Este, însă, o datorie a creștinului de a căuta, în aceeași măsură, și binele aproapelui, urmând astfel legea cea mare și sfântă pe care ne-a dat-o Hristos: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși!” (Luca 10, 27).

Anul acesta aduce noi încercări în calea dobândirii binelui pe care-l caută unii dintre semenii noștri. Ne referim aici la cei care suferă de cumplita boală SIDA. Pentru ei, binele răvnit este unul fundamental: supraviețuirea. Lupta pe care o duc cu boala este, însă, înegală. Numi cu sprijinul nostru ei pot să o câștige, iar izbândă lor se numește „încă o zi, o lună sau un an de viață”. Nu întâmplător, comunitatea internațională a dedicat luna decembrie a anului trecut luptei împotriva SIDA, dar și împotriva intoleranței pe care unii dintre frații noștri o manifestă față de cei atinși de această adevărată „flagelă al secolului”.

Sfântul Apostol Pavel ne povățuiește, zicând: „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos” (Galateni 6, 2). Dar mulți dintre cei bolnavi nu au pe nimeni să-i ajute a-și purta greaua povară pentru că semenii lor îi evită, iar comunitățile din care fac parte îi marginalizează. Oare Mântuitorul i-a ocolit pe cei bolnavi, temându-Se să nu Se îmbolnăvească? Oare i-a respins, când aceștia l-au

cerut ajutor și alinare? Nicidecum! Ci, „făcându-l-se milă, a întins mâna și S-a atins de ei (...)” (Marcu 1, 41).

Avem, prin urmare, datoria de a-i accepta între noi și de a-i ajuta pe toți cei aflați în suferință. În acest sens, Biserica noastră oferă tuturor exemplul slujirii jertfelnice a apostolului nostru, prin activitatea pastoral-spirituală pe care preoți devotați o desfășoară în așezăminte sociale și spitale, mai ales în cele care au secții speciale pentru tratamentul bolnavilor de SIDA. Urmând îndemnul Mântuitorului Hristos, zi de zi, ei stau de veghe la căpătâiul lor, mângându-i sufletește și încurajându-i să înfrunte boala. Aceste fapte sunt, de multe ori, singurul ajutor, dar și cea mai mare dovadă a dragostei pe care le-o putem oferi. Însă, din diferite motive, neintemiate, unii dintre noi îi ocolesc. De aceea, socotim că exemplul pe care îl oferă acești slujitori ai sfințelor altare este demn de urmat de către toți cei în mijlocul cărora trăiesc astfel de bolnavi.

Hristos se identifică și cu acești frați ai noștri, când ne spune: „bolnav am fost și M-ați cercetat” (Matei 25, 36) sau: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei foarte mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Cu toții suntem prietenii lui Hristos. El ne iubește pe toți, deopotrivă. Dacă-i alungăm, pe Hristos îl alungăm! Dacă nu ne pasă de ei, față de Hristos suntem nepăsători! Dacă nu-i iubim, pe Hristos nu-l iubim! Nu trebuie să uităm nicodată că și ei sunt „aproapele” nostru și au nevoie de dragoste și de înțelegere.

Iar Dumnezeu milie și al îndurărilor, Cel care ne îmbrățișează cu negrăita Sa dragoste, pe toți, deopotrivă, să ne dăruiască tuturor sănătate și iertare de păcate, spre tămăduirea sufletului și a trupului.

ss † TEOCTIST

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

BIROUL DE PRESĂ
ȘI COMUNICAȚII
AL PATRIARHIEI
ROMÂNE

Te înduri de mine,
Doamne al iubirii

Doamne, merg spre Tine, așa-n sine-mi zic,
Pașii-mi pe nisipuri se tot pierd în zări,
Prin deșertul vieții nu mai văd nimic.
De mai cad, prin arșiți, iarăși mă ridic
Și-a Ta cale caut prin involburări.

Nisipuri, în spulber de vânt, Țes perdele
Și din zare-n zare-s semne de-ntrebări,
Cu Tine în gânduri, Doamne, trec de ele,
Tu îmi dai răspunsuri, cerul plin de stele,
Cuvântule-al Vieții-n infinite zări.

Pe nisipuri, vântul urmele îmi șterge,
Pe cărări de gânduri ele îmi rămân,
Păzitoru-mi inger, tot în preajmă-mi merge
Și o stea deasupra-mi spre-alți zori vrea s-alerge
Spre Cuvântul Vieții a toate Stăpân.

Fr. COSTICA MOROIANU

Pagini din istoria politică și bisericească a vechiului Sibiu (V)

Introducerea Reformei în Biserica săsească (1543—1550)

Ideile Reformei circulau în Transilvania, era nevoie însă de o persoană care să le aplice în practică. Aceasta a fost Johannes Honterus (cca. 1500—1549), fost student la Viena și, din 1533, dascăl centurion, iar din anul 1536 și membru al Sfatului sau Magistratului din Brașov.

În acel timp însă, conducerea Magistratului brașovean a fost înclinat să mențină bunele legături cu autoritățile politice ale Transilvaniei, rămase loiale Bisericii Catolice. Tocmai de aceea, a trimis în anul 1540 o delegație la Sibiu, pentru a-l întreba pe plebanul Matthias Ramser (1536—1546) dacă a aprobat acțiunea capelanului de la biserica Azilului, Lebel, de a da bolnavilor împărtașania sub ambele specii. La 31 ianuarie 1540, Matthias Ramser a răspuns preotului din Brașov, Jeremias Jekel, și Magistratului orașului de sub poalele Tâmpiei că nu are cunoștință despre o astfel de încălcare a tipicului religios în Sibiu.

Totuși, numeroși magistrați brașoveni aderaseră la ideile Reformei. Iar după moartea judeiului suprem Lukas Hirscher și alegerea în această funcție a avarului Johannes Fuchs, curentul reformator a primit un nou promotor. Totodată, însuși preotul Jekel devenise adept al noului curent, însă într-o măsură mai moderată. În luna octombrie a anului 1542, misa „papistăsească” a fost înlăturată, iar la 2 noiembrie a fost întrunită Adunarea districtului Brașov, care a decis tipărirea boșurii *Formula reformationis ecclesiae Coronensis ac Barcensis totius provinciae* (pierdut azi), iar un an mai târziu, *Cărțulia Reformei* (*Reformationen-büchlein*). Aceasta cuprindea mai multe măsuri pentru reformarea vieții bisericești. Clericilor, învinuiți că s-ar ocupa mai mult cu probleme lumești, li s-au fixat îndatoririle precise. Totodată, *Cărțulia* mai prevedea mijloace pentru revigorarea sistemului educațional și de asistență socială în districtul Brașov.

În vara anului 1543, plebanul sibian Matthias Ramser a trimis *Cărțulia* la Wittenberg, cerând lămuriri de la Luther și Melancton asupra corectitudinii ei. Cel dintâi i-a răspuns lui Ramser la 1 septembrie 1543: „Tot ceea ce mă întrebi găsești în această carte mai bine decât ți-aș putea scrie eu!”. Două zile mai târziu, a răspuns și Melancton, îndrumând adoptarea ideilor reforma-

toare și la Sibiu. Într-adevăr, sub conducerea primarului Petrus Haller (a îndeplinit această funcție din 1542 până la moartea sa, în decembrie 1569, cu întreruperi între anii 1547—1549 și 1553—1557) și a preotului Matthias Ramser, Reforma luterană a fost introdusă în mod oficial și în Sibiu. Mănăstirile au fost desființate (proprietățile lor începuseră să fie vândute de autoritățile orașenești încă din anul 1541). O parte din călugării dominicani s-au îndreptat spre mănăstirea din Sighișoara, cei care au dorit să rămână în Sibiu au primit permisiunea pentru aceasta, împreună cu un ajutor financiar. Cu această ocazie au fost desființate și fraternitățile religioase ale laicilor, bunurile lor vândute, iar cu sumele obținute a fost reorganizată școala. Mănăstirile dominicanilor și clariselor au fost transformate în depozite, la fel ca și capela Sf. Iacob și o parte a catedralei Sf. Maria. În schimb, mănăstirea franciscanilor a fost transformată în închisoare.

Curând au apărut însă dispute între reformatori. La 16 februarie 1544, din ordinul Magistratului brașovean, icoanele și statuile au fost îndepărtate din biserici. Această măsură a fost posibilă numai după ce preotul Jekel a părăsit orașul de sub poalele Tâmpiei (a devenit pastor evanghelic în Prejmer), iar grija treburilor bisericești a fost preluată, din însărcinarea comunității, de către judele suprem. La 22 aprilie 1544 a fost ales în funcția de *Rector Ecclesiae* (deci de pastor orașenesc la Brașov) Johannes Honterus, documentele istorice nefăcând pomenire de vreo hirotonie sau ordinațiune a acestuia. Din desfășurarea evenimentelor din Brașov ne putem da seama azi că a existat într-adevăr o serioasă dispută între cler și autoritățile politice. Pe de o parte, clerul era mai tradiționalist și respingea atât radicalismul autorităților politice, cât și tendința acestora de a se amesteca prea mult în treburile bisericești. Honterus era reprezentantul Magistratului și a patriciatului brașovean, astfel că după părăsirea orașului de către Jekel, chestiunea Reformei a fost preluată aproape exclusiv de autoritățile laice și politice din Brașov, și apoi și din întregul *Fundus Regius*.

Aceste dispute au avut loc și la Sibiu, chiar dacă nu în aceeași măsură. În primele luni ale anului 1544, plebanul Ramser, în calitate sa de decan, împreună cu mai mulți senatori ai Magistratului, au întreprins o vizită pastorală în satele din capitlu-

rile Sibiu, Cincu și Nocrich, pentru a-i îndemna pe locuitori să adopte Reforma. De remarcat este însă faptul că Ramser nu a cerut îndepărtarea icoanelor din biserici, precum nici a Spovedaniei sau a altor practici sau ceremonii (precum ridicarea ostiei în timpul Misei sau folosirea vechilor veșminte bisericești, ori arderea lumânărilor pe altar). Datorită acestui fapt a fost ulterior contestat de radicali, astfel că în seara de Crăciun din anul 1544 s-a adresat lui Luther și lui Melancton, cerându-le acestora să intervină în favoarea lui la Magistratul sibian.

În această dispută au ieșit învingătoare autoritățile politice. Chestiunea s-a aflat pe ordinea de zi a mai multor adunări ale *Universității Națiunii Săsești*. În anul 1545 forul politic suprem al sașilor a cerut ca în toate Bisericile care au adoptat Reforma, Sacramentele să fie celebrate după același tipic sau după o normă unică. În anul 1547 a fost convocată o adunare a mai multor învățați, care au elaborat un nou Statut bisericesc, anume *Reformatio ecclesiarum Saxonicarum in Transsilvania — Kirchenordnung aller Deutschen in Siebenbürgen*. Acesta a prevăzut ca „Reforma Bisericilor săsești din Transilvania” să aibă la bază *Catehismul Mic* al lui Martin Luther, iar toate ceremoniile (Botezul, Cununia, celebrările sărbătorilor și Cina Domnului) să se desfășoare după normele Bisericii din Wittenberg. La 20 aprilie 1550, *Universitatea* politică a hotărât ca acest statut bisericesc să fie impus în toate localitățile săsești, având valoare de lege pe întregul teritoriu al Pământului crăiesc, fapt pentru care trebuiau să vegheze decanii capitulurilor și organele de conducere politică din scaunele și districtele săsești.

Organizarea Bisericii săsești „Evanghelice C.A.”

Cu aceasta, procesul de reformare a Bisericii săsești era, cel puțin în aparență, încheiat. În continuare, *Universitatea națiunii săsești* a considerat necesar să supravegheze întreaga viață religioasă (în special activitatea clericilor și modul de celebrare a serviciilor divine), astfel ca învățătura teologică de orientare wittenbergheză să fie menținută nealterată. În acest scop, *Universitatea politică* și Magistratul sibian au intenționat să instituie în Biserica săsească un organ superior de conducere, anume superintendenta sau episcopatul, care să ducă la îndeplinire doleanțele și interesele fruntașilor politici ai națiunii. Un prim pas în acest sens a fost realizat în anul 1553, când plebanul orașenesc din Sibiu, Paul Wiener a devenit superintendent, fiind „ales” în această funcție „cu acordul pastorilor”. Documentele istorice nu menționează nici cine au fost alegătorii, și nici jurisdicția pe care a deținut-o acest prim episcop al Bisericii săsești protestante, astfel că în literatura istorică se consideră că superintendenta lui Wiener s-a desfășurat doar în capitlu Sibiu, deși va fi existat probabil intenția *Universității* politice de a generaliza această funcție pe întregul teritoriu canonic al Bisericii săsești. Însă independența de care se bucurau capitlurile, precum și apartenența canonică a acestora de (arhi)episcopii de Strigoniun și Alba Iulia, au împiedicat deocamdată punerea în practică a acestui plan. Iar după decesul lui Wiener, în anul 1554, *Universitatea politică* a decis ca în fiecare capitol să fie instituit un superintendent, cu misiunea de a supraveghea menținerea purității credinței (fiind menținută în același timp și funcția de decan). Situația politică tulbură și opoziția decanilor au dus la imposibilitatea punerii în practică a acestei hotărâri.

Pe de altă parte, adoptarea Reformei de către națiunea săsească nu a afectat prea mult vechea organizare bisericească. Capitlurile bisericești (adică protopopiatele) au fost menținute, iar decanii (aleși odată la doi ani) exercitau puterea judecătorească peste toți clericii și dascălii din capitol, precum și peste slujitorii și casnicii acestora (*personae ecclesiasticae*), până în secolul al XVIII-lea având și dreptul de a emite sentințe capitale (duse la îndeplinire de autoritățile politice).

Dar aceste capitluri au păstrat, în primul deceniu de după introducerea Reformei, chiar și legătura canonică cu arhiepiscopia de la Strigoniun sau cu episcopia din Alba Iulia. Astfel, cu ocazia instalării la Strigoniun a arhiepiscopului Nicolaus Olahus (1553), Magistratul din Sibiu i-a trimis o scrisoare de felicitare (în numele capitulurilor Sibiu, Cincu, Nocrich și Brașov), precum și un pahar aurit, drept cadou. În anii 1554—1555, Nicolaus Olahus a răspuns prin intermediul a trei scrisori, în care îi îndemna pe sași să părăsească „erezia” luterană, invitându-i, totodată, pe decanii capitulurilor să participe la sinodul arhiepiscopesc. În aceste condiții,

clerul sibian a rupt și ultimele legături pe care le mai avea cu ierarhia catolică a Ungariei, capitolul din orașul de pe Cîmbin trimițând la Strigoniun, pentru ultima oară, în anul 1555, taxa canonică bisericească numită *censul catedralei*. Tot la fel, capitlurile supuse jurisdicției episcopiei de Alba Iulia au continuat să plătească acesteia taxa catedralei (tot până în anul 1555), iar decanii au participat chiar și la sinoadele diecesane. (Această taxă numită *Censul catedralei* a fost instituită în capitlurile situate pe *Fundus Regius*, ca o răscumpărare a dreptului preoților de a încasa toată dijma bisericească de la credincioși. Capitolul Sibiului, cu cele două capitluri Cincu și Nocrich, precum și capitolul Brașov plăteau această taxă arhiepiscopului de Strigoniun, odată la doi sau trei ani, în timp ce restul capitulurilor de pe Pământul crăiesc o dădeau episcopului de Alba Iulia. După 1555, taxa catedralei a fost plătită principelui).

Despărțirea organizatorică definitivă a Bisericii săsești de Biserica Catolică a avut loc doi ani mai târziu, în 1557, după desființarea episcopiei catolice de Alba Iulia și secularizarea domeniilor acesteia. *Universitatea Națiunii Săsești* a putut impune, în acest an, alegerea (documentele nu spun nici în acest caz de către cine) a unui superintendent sau episcop, recunoscut de întreaga Biserică săsească, precum și de regina Isabella în anul 1558, anume Matthias Hebler (care a îndeplinit această funcție până la moartea sa, în anul 1571). Acesta deținea suprema autoritate învățătoarească, precum și dreptul de ordinațiune (echivalentul hirotoniei în Bisericile protestante) a noilor pastori. Totodată, el realiza legătura clerului cu *Universitatea politică* și cu Magistratul din Sibiu. Iar decretul emis de regina Isabella a consfințit existența unei Biserici distincte a sașilor ardeleni (primului episcop, Paul Wiener, i-a lipsit această recunoaștere oficială din partea Curții princiere ardelenice).

Deși a fost instituită funcția episcopală în Biserica săsească, drepturile decanilor (adică ale protopopilor) au rămas neatinite, aceștia din urmă trebuind însă să recunoască autoritatea episcopului în probleme doctrinare și de disciplină bisericească. Pe de altă parte, decanii au încercat să limiteze unele din prerogativele superintendentului. De exemplu, decanii din Sibiu și Brașov, care se considerau mici episcopi (*praelati nullius dioceseos*), s-au opus în mai multe rânduri vizitelor pastorale ale episcopului în capitlurile lor (admițându-le doar în prezența unor reprezentanți ai lor). Secole de-a rândul, a existat o dispută între acești doi decani, pe de o parte, și episcop, pe de altă parte, pentru dreptul de ordinațiune a clericilor. Iar în dezbaterile sinodului clerului săsesc, cuvântul lor avea o mare greutate.

Sinodul era alcătuit din decani și clerici mai în vârstă din fiecare capitol, fiind așadar o adunare reprezentativă a întregii Biserici săsești. Deciziile sale aveau valoare de legi pe teritoriul Pământului crăiesc. Totodată, sinodul constituia și un for juridic, în care erau judecate faptele clericilor și verificate convingerile lor religioase. Prin urmare, în cadrul sinoadelor erau dezbătute și o serie de învățături teologice, sinodali sași, spre deosebire de cei maghiari, rămânând fideli teologiei de orientare germană, wittenbergheză.

Un sinod important pentru fixarea învățăturii de credință a avut loc la Medias, în anul 1572. În sânul Bisericii săsești se formaseră două curente de opinii, unul mai tradiționalist (reprezentat de clericii din capitlurile Sibiu și Brașov, care doreau menținerea vechilor ceremonii religioase și a veșmintelor bisericești), iar altul mai pronunțat reformator. Noul principe Ștefan Bathory, care promova o politică de recatolicizare a Transilvaniei, a încurajat cel dintâi curent. Și astfel, din dorința de a evita o îndepărtare mai pronunțată a Bisericii săsești de catolicism, principele a impus sinodalilor acceptarea documentului *Confessio augustana* (redactat în anul 1530) drept mărturisire de credință a Bisericii săsești, ceea ce a însemnat punerea la temelie a acestei Biserici a doctrinei luterane pure. Protestantismul săsesc a fost în acest fel consolidat, iar Biserica săsească a devenit Biserica Evanghelică C.A. (de Confesiune augustină) din Transilvania. Același sinod a ales un nou superintendent, anume pe pastorul din Biertan, Lukas Unglerus. Acesta a fost recunoscut și de principe, cu mențiunea că durata funcției va depinde de voința principiară (*durante nostro beneplacito*). Prin urmare, sediul episcopiei săsești s-a mutat la Biertan (în scaunul Mediașului), unde a rămas până în anul 1867 (superintendentul sas era în același timp și pastorul satului Biertan).

PAUL BRUSANOWSKI

SINAXAR

Sfinții Cuvioși Ioan Casian și Gherman din Dobrogea

Acești Cuvioși Părinți erau din părțile Sciției Mici, adică din Dobrogea de azi. Sfântul Ioan s-a născut în jurul anului 360, într-un sat din zona Isaceea de azi, iar prietenul său Gherman, probabil, mai devreme, căci s-a pare că era mai în vârstă.

S-au deprins cu învățătura și se vor fi făcut monahi într-una din mănăstirile din patria lor.

Dorind să cunoască viața cea aleasă a călugărilor din Țara Sfântă și din Egipt, despre care se dusesse vestea pretutindeni, au călătorit la Locurile Sfinte și s-au nevoit o vreme într-o mănăstire de la Bethleem, prin anul 378. După doi ani, au binecuvântarea să viziteze pe călugării din Egipt, cu făgăduința să se întoarcă. Cercețează pe monahii vestiți din părțile Schitului și muntele Nitriei. Aici cunosc pe Evagrie Ponticul, căruia îi devin ucenici.

Către 387, cei doi monahi se întorc în mănăstirea de la Bethleem, iar în 399 îi găsim din nou printre anahoreții lui Avva Pafnutie, în Egipt. Dar, datorită persecuțiilor din partea lui Teofil (†412), care-i suspecta pe călugări de origenism, vin la Constantinopol, în preajma Sfântului Ioan Hrisostom. În capitala imperiului, Sfântul Ioan Gură de Aur hirotonește pe Gherman preot, iar pe Ioan Casian diacon. Aici, cei doi se îmbogățesc duhovnicește de viața și învățătura Sfântului Hrisostom.

Când, în 405, Sfântul Ioan Gură de Aur este din nou exilat la Comane de către împărăteasa Eudoxia, Cuvioșii Ioan Casian și Gherman vin la Roma, ca să-l aperse pe maestrul lor în fața Papei Leon (†461). Rămân aici, unde Ioan e hirotonit preot. Se pare că Gherman moare la Roma.

În 415, îl găsim pe Sfântul Ioan Casian la Marsilia, în Gallia, unde întemeiază două mănăstiri, una de călugări și una de călugărițe. Pentru mănăstirile înființate de el, Sfântul Ioan Casian traduce în limba latină *Regulile* Sfântului Vasile cel Mare. Moare pe la anul 435. Biserica în care azi se află mormântul său aparține unei comunități ortodoxe de origine vechi-catolică, în comuniune cu Biserica Ortodoxă Română, prin

intermediul Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Europa Occidentală și Meridională.

Sfântul Ioan Casian ne-a lăsat două scrieri importante pentru viața monahală. Una din ele se intitulează *Instituții cenobitice* (sau *Institutiones cenobitice*). De *institutis coenobitorum et octo principalium vitiorum remediis* scrisă între anii 420—424. A doua se numește *Dialoguri cu Părinții* (sau *Collationes Patrum*), alcătuită din 24 de conferințe. Scrisă prin 425—428. „Printr-o claritate, pe care o moștenise de la Evagrie Ponticul, așa cum el însuși va explica în *Conferința a 14-a*, contemplația sau *theoria*, la care se ajunge doar prin curăția inimii, este darul celor care s-au încercat îndelung în viața practică (adică în asceză)... Cum să te cureți de patimi și cum să te arăți, încet încet, disponibil darurilor dumnezeiești cele mai înalte: iată scopul principal al *Instituțiilor cenobitice*”. Aceste cărți rămân fundamentale atât pentru monahismul occidental, cât și pentru cel răsăritean.

Amândouă Bisericile, Ortodoxă și Catolică, îl cinstesc pe Sfântul Ioan Casian ca sfânt. Biserica Ortodoxă Română îl cinstesc ca sfânt și pe Gherman și le-a rânduit la amândoi ca zi de prăznuire în 29 februarie, iar în anii nebisecți, în 28 februarie.

Din 1994, funcționează la Roma o parohie ortodoxă română ce are ca patroni pe Sfinții Ioan Casian și Gherman din Dobrogea.

Arhim. IUVENALIE IONAȘCU,

Parohul Comunității Ortodoxe Române „Sf. Ioan Casian” din Roma

Note bibliografice:

1. După mărturia lui Ghenadie (†500 cca.), *De viris illustribus*, 62.
2. J. C. Guy, *Jean Cassian. Vie et Doctrine spirituelle*, Paris 1961, 10.
3. Cf. O. Pasquato, *Cassiano Giovanni*, în *Dizionario di mistica*, îngrijit de L. Borriello, E. Caruana, M. R. Del Genio și N. Suffi, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 1993, pp. 273—277.

Premieră în Biserica Ortodoxă Română

Primul titlu de Doctor în teologie acordat pentru slujirea în folosul deficienților de auz și de vedere

În data de 27 ianuarie 2004, în Aula Sfântului Grigorie Palama a Facultății de Teologie „Patriarhul Iustinian” din București, a avut loc susținerea tezei de doctorat cu titlul: *Misiunea Bisericii Ortodoxe Române față de credincioșii deficienți de auz și de vedere* a P.C. Preot Onu Constantin, absolvent al Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu.

Teza a fost susținută la catedra Liturgică, Teologie Pastorală și Artă Creștină având ca îndrumător științific pe Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Iustinian” din București.

Lucrarea reprezintă atât rezultatul experienței misiunare a alcătuitorului, desfășurată începând cu anul 1996, în vederea constituirii comunităților ortodoxe de surzi, al muncii de la catedră, începând cu anul universitar 1999—2000 în cadrul Universității Pitești, la Facultatea de Teologie, cât și firesc al susținerii referatelor și examenelor din cadrul pregătirii doctoratului la Facultatea de Teologie din București. Trebuie menționat aici că, inițial, referatul principal al acestei lucrări a fost regretatul *Părinte Profesor P. I. David*, care a fost pomenit în cursul dezbaterilor pentru aportul amplu ce l-a adus în coordonarea acestei teze de doctorat.

Alcătuitorul, cercetător și practician, în același timp, reușește în lucrare să arate cum pot să fie îmbinate ele-

mente de credință creștină cu exprimarea acestora într-un limbaj gestual menit să reintegreze pe studenții surzi atât în rândul Bisericii Ortodoxe, cât și în societate.

Constatând lipsa unui limbaj mimico-gestual românesc structurat și uniformizat, și convins că acest limbaj constituie baza pe care deficienții de auz își poate dezvolta capacitățile și resursele sale umane, candidatul a purces la identificarea căilor, a modalităților de educație și învățare și de îmbogățire a lexicului respectiv mimico-gestual specific românesc.

Este, de asemenea, inedită munca cercetătorului care face distincție clară între actuala comunicare în limbaj mimico-gestual, pe care o numește „laică” și noua alcătuire de semne de factură teologică, pe care o califică drept „religioasă”. Astfel:

— *Limbajul mimico-gestual laic* — reprezintă pentru candidat comunicarea dintre două persoane care, pe baza pregătirii acumulate în condițiile anterioare apariției legii de recunoaștere a formei de comunicare pentru surzii din România, reușește cu ajutorul unor reguli gramaticale specifice, să se facă posibilă transmiterea de idei și informații suficiente exprimării unor sentimente și stări de fapt.

— *Limbajul mimico-gestual religios* — reprezintă acea componentă lexicală care, la această dată cuprinde un număr, e adevărat redus, dar suficient de semne de factură teologică create

începând cu anul 1996 și destinate exprimării spre comuniune a văzutului cu Nevăzutul.

— Ținând cont de destinația acestui limbaj mimico-gestual religios, și încadrându-l în contextul panortodox, autorul urmărește și reușește o uniformizare a comunicării persoanelor surde din România cu cele din Estul Europei și cu cele ortodoxe, în general. Practic, pentru împlinirea acestui deziderat, în lucrarea de față este prezentată o mică parte din dicționarul ce se află în curs de elaborare și

care are ca bază conceptuală exprimarea iconico-spațială a cuvintelor din Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, și a imaginii iconografice din tezaurul nostru bisericesc. La acestea se adaugă și gesturile actuale existente în cadrul cultului ortodox.

Autorul, prudent, a luat ca ajutor în abordarea metodei de lucru următoarele documente internaționale:

— *Programul mondial de acțiune, cu privire la persoanele cu handicap* (1983);

— *Recomandările Consiliului Europei, privind politica coerentă pentru (re)abi-*

litarea persoanelor cu handicap (1984);

— *Regulile Standard, privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap* (1994);

— *Declarația Conferinței Mondiale, asupra educației speciale, de la Salamanca* (UNESCO, 1994).

Ele relevă direcțiile pe care societatea politică, civilă și persoanele cu dizabilități vor să le urmeze în viitor.

Desigur, ca orice proiect, alcătuitorul a ținut cont de o schemă arhitecturală necesară unei urziri a tezei.

Lucrarea are un număr de 279 de pagini și a fost gândită în două părți cu patru capitole, plus subdiviziunile, astfel:

PARTEA I: IUBIREA FAȚĂ DE AFROAIELE ÎN SUFERINȚĂ

CAP. I: Sensul teologicomisionar al comunicării și comuniunii (p. 1—26).

CAP. II: Misiunea de asistare printre surdo-muți, o continuare a tradiției misiunare permanente a Bisericii (p. 27—116).

PARTEA A II-A: GRIJA BISERICII ȘI RESPONSABILITATEA CONFESIONAR CRESTINE FAȚĂ DE DEFICIENȚII DE AUZ ȘI DE VEDERE

CAP. III: Grijă comunității omenești, pentru surzi, de-a lungul veacurilor (117—175).

CAP. IV: Grijă Bisericii pentru cei lipsiți de vedere (176—204).

Concluziile trase de comisie au fost următoarele:

1. Lucrarea se prezintă ca o noutate absolută în cadrul

învățământului teologic ortodox din România. Este pentru prima dată când o Facultate de Teologie din țară, anume „Sfânta Muceniță Filoftea” din Pitești, a introdus ore de curs și activități cu studenți deficienți de auz și vorbire, cuprinși ca o nouă metodă pasorală la specializarea „Comunicare și slujire prin limbajul mimico-gestual”.

2. Beneficiarii lucrării de față vor fi, în primul rând, *pedagogii* din învățământul românesc din țară care predau în unitățile de învățământ special, profesorii din facultățile de psihopedagogie specială, medici, psihologi, familiile care au în componență persoane cu deficiențe de auz și vedere, surzii în general și nu în ultimul rând, acel segment din învățământul teologic, specializarea pastorală și asistență socială, care pregătesc preoți în vederea asigurării asistenței religioase pentru comunitățile de surzi, respectiv profesori de religie în unități de învățământ din Patriarhia Română.

3. *Lucrarea de față este unică*, deocamdată și va fi folositoare ca pionierat, în învățământul superior pentru surdo-muți din România, Uniunea Europeană și universitățile de profil ale lumii.

Pentru toate cele arătate mai sus, membrii comisiei au acceptat lucrarea prezentată și au acordat titlul de doctor în teologie *Părintelui Onu Constantin*.

Diacon DANIEL GRIGORE
Secretar Eparhial

(Urmare din pag. 1)

trup omenesc ca și nesfârșita coloană a exemplarelor de elită spirituală — sfinții creștinătății — natura vie de-o remarcabilă frumusețe morală. Aceste prototipuri ale optimizării valorilor umane, au format de-a lungul veacurilor tema de predilecție a celor mai încercați maeștri ai picturii.

Apărute în epoca de fervoare religioasă, primele icoane au fost mijlocul de exprimare nu numai a chipului propriu-zis, expus spre închinare, ci prin ele s-a afirmat întreaga gamă de calități care defineau cu toată sobrietatea personalitatea artistului în competiție cu rigorile artei picturale. Setea veacurilor respective a coordonat, cu strictețe, năzuința artistică în modul de-a grupa personajele într-o compoziție strânsă și unitară ca și arta de-a stăpâni armonia anatomiei figurilor și tehnica coloritului. În forma aceasta s-a putut realiza expresia unui canon acceptat și de care s-a ținut cont, cu toată acuratețea în finalizarea lucrărilor, respectiv a icoanelor. Respectul pentru adevăr și frumos a dus apoi la crearea de școli de artă grupate în jurul celebrilor virtuozii ai pensulei și astfel s-au putut forma alte tinere talente în tehnica artistică. Calitățile remarcabile ale acestor minunați lucrători ei frumosului nu se iroseau într-o artă de agrement, ci ei se lăsau călăuziți de imboldul unor realizări plene în exprimarea integrală a echivalentului.

În etichetarea unor creații folclorice, artistice sau

chiar științifice, nu sunt concludente realizări sub nivelul perioadei apuse. Aportul artistic al unei epoci e un fel de etalon sub care nu-i permis să faci măsurători, e o normă atinsă cândva și căreia îi stă bine să fie depășită.

Dacă iconarul respectiv nu poate crea operă de artă, fiind cumva o personalitate artistică mai slabă, i-ar sta mult mai bine ca în loc să se aventureze în necunoscut, ar realiza mai degrabă o pasișă. Însă și aceasta se face cu răbdare și cu nu mai puțină iscusință. „Critica nu-și poate aroga, evident, dreptul de-a învăța pe pictori sau pe sculptori tehnica meșteșugului lor. Cei care sunt chemați s-o facă, în conformitate cu propriul temperament, sunt artiștii înșiși. Stabilirea raportului dintre idei și exprimarea ei plastică este unul dintre obiectivele principale ale analizei critice”.

Talentele se nasc dar mai ales se formează și nu sub galopul realizărilor în scop negustoresc, ci încălzite de pasiunea pentru frumosul de interesat și integral. Michelangelo, acea personalitate titanică, atunci când i s-a cerut să-și exprime părerea asupra unui tablou din expoziția unui oarecare pictor, care urmărea peste tot numai câștigul, a zis: „cred că acest om, atâta vreme cât va fi lacom de bogății, nu va ajunge să fie altceva decât un biet om...” Când producția artistică apăsă linia unei fertilități nedirijate, bazate numai pe experiență și subapreciind rolul teoriei și abstracției științifice, poate izbucni să

Pictura icoanelor și diletantismul

producă senzații imediate — foc de paie —, dar implicațiile unor astfel de produse sunt negative. Un singur exemplu de calmitate, de răbdare în muncă, de perseverență și nu mai puțin de respect față de propria sa osteneală artistică, e suficient pentru a ilustra modul de-a concepe și finaliza o operă de artă: *Țițian* lucrează opt ani la celebrul său tablou *Martirul Sfântului Petru*, șapte ani la *Cin*.

Ori, într-o vreme când arta a devenit o adevărată măiestrie în a exprima sensul vieții, noi n-avem pretenția ca fiecare icoană să fie o operă de artă deosebită. Dar ca instituție cu bogate tradiții picturale, inclusiv vechile icoane lucrate de artiști din popor și în parte anonimi, dar cunosători încă pe atunci ai canonului iconografic, suntem oarecum deficitar în aprovizionarea credincioșilor noștri cu anumite icoane preferate de ei ca: *Iisus cu Apostolii* prin *semnătura*, *Cina cea de Taină*, *Rugăciunea lui Iisus în Getsimani*, *Umblarea pe mare*, *Pescuirea minunată*, *Nașterea Domnului* sau *Învierea*, de dimensiuni aproximativ 50—60 × 100—120 cm și altele, se face la întâmplare și după cum înțelege respectivul mănăstir de culori. Aceste icoane sunt solicitate de credincioși și cererea lor e satisfăcută în schimbul unor prețuri amăgitoare dar totuși exagerate de către anumiți diletanți. Piese produse de ei nu numai că-s lipsite de-o linie a unei anumite școli de pictu-

ră, dar sunt executate cu o vădită superficialitate și ignoranță. Caracterizate printr-un total dezechilibru între formă și conținut, sunt învaluite într-un abuz de culori explozive încât captează, la prima impresie, pe cei neinițiați și de bună credință. Acest mijloc de exploatare al evlaviei atâtor credincioși, ne pune în situația precară de-a nu fi în stare să-l combatem, atâta vreme cât nu le putem oferi ceva mai bun. Acestea zise icoane, pătrunse în casele credincioșilor, sunt un tablou de stridențe care în loc să angajeze sufletul la meditație și rugăciune, mai degrabă tulbură sentimentul religios — un adevărat compromis al artei noastre bisericești multiseculare. Felul acesta de caricaturizare ne amintește însă, prin contrast, de pictura vechilor noastre fresce medievale, conturată în masivele stânci ale evlaviei și artei nepieritoare — istoricele mănăstiri. Existența lor pe lângă faptul că prezintă un aport remarcabil în aprecierea puterii de creație a înzestratului nostru popor, până de-a parte între neamurile pămantului, implică, cu atât mai mult și un criteriu de care pictorul de icoane, de aici de acasă, nu se poate și nu trebuie să se detașeze iresponsabil.

Cum în vremea noastră e încurajată producția autentică de artă populară laică și e legiferat dreptul de desfacere al obiectelor respective, ar fi necesar, pe această linie, din respect și

justă apreciere pentru arta religioasă a trecutului nostru, să se întreprindă anumite măsuri de stăviliră a diletantismului în desfacerea artei religioase. În competiție cu vrednicile trecutului și raportat la înaltul nivel al realizărilor artistice contemporane, e necesar să se reglementeze producția de icoane după un canon indicat, iar Biserica prin organele ei să-și revendice acest drept de difuzare, în limita posibilităților și la un preț acceptabil și legal totodată. Diletantismul în artă stâlcește patrimoniul național al unui popor și aruncă o umbră nepotrivită asupra capacității sale creatoare, inclusiv în arta religioasă.

Avem atelierul de pictură de pe lângă Sf. Patriarhie, sau se mai pot afla și alte modalități de organizare în satisfacerea necesarului de icoane. Și dacă e posibil să pătrundă în casele credincioșilor un exemplar compromis, de ce nu s-ar frâna acest lucru, dându-se posibilitate credincioșilor noștri să-și întregască ansamblul estetic prin lucrări vrednice de realizările artistice ale zilelor noastre.

Biserica noastră, îngrijind și cultivând sufletul neamului de-a lungul veacurilor, a plămădit în el gustul pentru frumos și armonie, prin muzică, arhitectură, sculptură și pictură.

Monumentele religioase — cărți de artă, deschise permanent pentru formarea staturii etice a credincioșilor, ne cer să promovăm peste nivelul respectiv, creația artistică a fondului nostru religios. E nu numai o îndatorire morală, dar

totodată e și o confirmare pozitivă a progresului nostru social, ilustrat până și în cele mai mărunte obiecte de artizanat. Tot ce se realizează frumos trebuie să fie spre lauda lui Dumnezeu și zidirea duhovnicească a credincioșilor.

Cu ani în urmă, Patriarhul de piosă amintire Iustinian, a reorganizat și sporit atelierul de obiecte religioase de pe lângă Sf. Patriarhie și le-a înzestrat cu tot ce-a fost necesar. Acestea au produs și produse piese de un înalt nivel tehnic ca: potire, cruci, sfeșnice, coperte de Evanghelie ș.a., toate de-o reală și unanim apreciată valoare artistică, remarcată de celelalte Biserici Ortodoxe surori ca și de alte culte din țară și străinătate.

Călăuziți astfel de cele mai curate intenții în promovarea frumosului și a competenței în arta picturală a icoanelor, și considerând contribuția noastră ca o smerită sugestie, credem că Sfântul Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe, care cunoaște, desigur, și din altă parte această situație, cu toată bunăvoința va lua în studiu și această problemă care prezintă interes general în Biserica Ortodoxă Română.

Note bibliografice:

1. P.G. col. 1337 A.B. la Sf. Ioan Damaschin — *Cultul Sf. Icoane* (Cele trei tratate contra iconoclaștilor). Trad. de D. Fezioru, București 1937, p. XXXI.

2. S. Smiles: *Ajută-te singur*, București, p. 123.

În amintirea Părintelui Arhimandrit Veniamin Tohăneanu

În dimineața zilei de 27 ianuarie, a trecut la cele veșnice Părintele Arhimandrit VENIAMIN TOHĂNEANU, din Mănăstirea «Brâncoveanu», de la Sâmbăta de Sus. Cu câteva zile înainte de a părăsi viața pământească împlinise vârsta de 84 de ani.

Înmormântarea a avut loc în ziua de 29 ianuarie. La slujba înmormântării au participat înalt Prea Sfințitul Mitropolit ANTONIE, Prea Sfințitul VISARION RAȘINAREANU, Episcop-Vicar, înconjurati de un număr impresionant de preoți, fiind de față și mulți credincioși.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Antonie, în cuvântul său, a menționat faptul că Părintele Veniamin a fost un bun gospodăruș, în folosul mănăstirii și că pictura paraclisului brâncovenesc — biserica de la etaj — a fost executată aproape în întregime din bani adunați de Părintele Veniamin.

Subsemnatul, ca unul care l-am cunoscut de multă vreme pe Părintele Veniamin și am viețuit în mănăstirea de la Sâmbăta, împreună, vreme de cincizeci de ani, am pus în atenție mai multe realizări gospodărești, ale celui ce s-a mutat de la noi, și anume, mai întâi, cinci case, zidite prin purtarea lui de grijă, și anume: casa de la lac, casa nouă de la arhondaric, casa cu etaj, din gospodăria mănăstirii, casa de lângă ea și casa în care este cuptorul de pâine. Am pomenit, apoi, asfaltarea drumurilor și cărărilor din cuprinsul mănăstirii, introducerea curentului electric și a apei curente, într-o bună parte din mănăstire. Am menționat că Părintele Veniamin a avut o contribuție însemnată și la realizarea incintei mănăstirii, inițiată, condusă și îngrijită de înalt Prea Sfințitul Mitropolit Antonie.

Tot din realizările Părintelui Veniamin, se cuvine să fie pomenite aici, paraclisul din lemn sculptat, — unde se face spovedania și rugăciuni personale, — apoi o frumoasă împrejmuire din lemn sculptat, a fântânii de lângă altarul bisericii brâncovenești, precum și poarta din lemn de stejar masiv și sculptată, care a fost pusă la intrarea în mănăstire, dar care, între timp, a fost schimbată cu o altă poartă, când s-a schimbat și intrarea în mănăstire.

Am mai amintit, în cuvântul meu de la înmormântare, și două situații, prin care Părintele Veniamin a intrat în conștiința mea pentru totdeauna. Și anume: călătoria pe care am făcut-o împreună, pe jos, de la Sâmbăta de Sus, spre mănăstire, în ziua de 1 aprilie 1953, când m-am așezat la mănăstire, pentru cealaltă vreme a vieții mele.

A doua situație, care l-a fixat pe Părintele Veniamin în ființa mea, este aceea că prima Liturghie, ca diacon, în 13 august 1960, am slujit-o cu Părintele Veniamin, el fiind cel dintâi preot care a spus, pentru mine: «Duhul Sfânt să vină peste tine și puterea Celui Preaînalt să te umbrească»; la care eu am răspuns: «Același Duh să lucreze împreună cu noi, în toate zilele vieții noastre». Așa ceva nu se uită niciodată.

Sf. și Marele Post al Paștilor

(Urmare din pag. 1)

dragostea față de Dumnezeu și față de aproapele. El este Cel care ne învață cum să postim cu adevărat (Mat. 6, 16—18) în așa fel încât postul nostru să fie cu folos și să fie bine primit înaintea lui Dumnezeu ca o jertfă bine mirositoare.

Iar în acest drum nu suntem singuri pentru că el a fost bătătorit de către proorocii și dreptii Vechiului Testament, de către apostolii și ucenicii Domnului și de urmașii lor, de către înaintașii noștri, care, avându-L drept far și călăuză a credinței pe Hristos, l-au urmat luându-și crucea și devenind ei înșiși făclii strălucitoare pe firmamentul Eisericii. Vreme de șapte săptămâni suntem chemați la înfrânare, la asceză, la rugăciune înmulțită în biserici și la casele noastre. Vreme de șapte săptămâni suntem chemați la ospățul credinței din care ne împărtășim mai mult decât în restul celorlalte zile ale anului.

Sf. Patruzecime se deschide astăzi în fața noastră și în brațele ei de maică duhovnicească ne cuprinde pe toți, pentru a ne renaște și a ne primeni într-o întâmpinarea zilei celei mărețe și sfinte a Învierii Domnului!

Ne așteaptă prima săptămână a Postului cu ajunare totală până seara și cu viersul cel dulce și mângăitor de suflet al Canonului celui Mare al Sf. Andrei Criteanul ce se citește seara la Pavcernița cea Mare.

Ne așteaptă pe toți sobrietatea și înălțarea în același timp a Liturghiei celei mai înainte sfințite la care ne așteaptă Hristos cel euharistic pentru a ne uni cu El și a grăi și noi: „Gustați și vedeți că bun este Domnul” (Ps. 33, 8).

Ne așteaptă atâtea bucurii și frumuseți duhovnicești în această perioadă a postului, încât conștientizându-le și împriinduri-ni-le, vom simți bucurie și ușurare, smerenie și înălțare, cântare și exaltare și vom petrece într-o „bucurie Domnului”, acest timp al vieții noastre.

Cuvinse-se dar să ne străduim fiecare după puterile noastre și după cugetul inimii noastre în a împlini porunca postului, în a ne înscrie în această cursă duhovnicească pentru a putea primi și noi în ziua Învierii premiul cel mare — unirea cu Hristos — sub chipul Sf. Taine. Să fim cu luare-aminte așadar la calea ce ne stă de astăzi în față, să căutăm să împletim postul cel trupeș cu postul cel duhovnicesc, să postim cu simțurile și cu cugetul în așa fel încât să căpătăm folos duhovnicesc.

Să fim cu luare-aminte la îndemnul Scripturii cu privire la post (Isaia 58 — postul cel adevărat) și să căutăm să avem în mintea noastră mereu cuvântul Bisericii care ne grăiește și nouă prin cântarea liturgică zicând: „Postind fraților trupește să postim și duhovnicește. Să dezlegăm toată legătura nedreptății. Să rupem încurcăturile tocmelor celor silnice. Tot înscrisul nedrept să-l desfacem. Să dăm flămânților pâine și pe săracii cei fără de case să-i aducem în casele noastre: ca să luăm de la Hristos Dumnezeu mare milă”.

Așa să facem și bine ne va fi acum și în veci. AMIN.

Părintele Arhimandrit Ilarion, starețul mănăstirii noastre, a prezentat datele biografice ale Părintelui Veniamin. A spus că s-a născut la Sita Buzăului, în 23 ianuarie 1920. În mănăstire, la Sâmbăta, a intrat în 1943, dar după aceea a fost pe front și a fost rănit. A fost decorat cu medalia „Bărbăție și Credință, Clasa a Doua, cu Spadă”.

Voturile monahale le-a depus în 15 august 1948. Între anii 1951—1955, a urmat cursurile Institutului Teologic din Sibiu, devenind licențiat în teologie. În 1953 a fost hirotonit preot și a primit harul duhovniciei. În 1958 a fost hirotesit protosincel, iar în 1973, arhimandrit. Vremă de 22 de ani a fost starețul mănăstirii noastre de la Sâmbăta, dar, practic, Părintele Veniamin a condus mănăstirea din 1955, de când a primit ascultarea de secretar al mănăstirii. În această calitate, l-a ajutat foarte mult pe starețul de atunci, Părintele Arhimandrit Ioan Dinu.

S-a menționat și faptul că a făcut multe călătorii în străinătate, pentru interesul mănăstirii organizând multe expoziții de icoane pe sticlă, executate în mănăstirea noastră.

La 15 august 1993, cu prilejul sfințirii paraclisului nou și a incintei, Părintele Veniamin a primit crucea Patriarhiei din Constantinopol și crucea patriarhiei noastre.

Îmi amintesc că, în 1958, când a fost făcut protosincel, în scurtul său cuvânt, pe care l-a ținut, Părintele Veniamin s-a referit la rugăciunea Sfântului Efreim Sirul: „Doamne și Stăpânul vieții mele, nu-mi da mie duhul trândăviei, al griji de multe, al iubirii de a stăpâni și al grăirii în deșert. Iar duhul curăției, al gândului smerit și al dragostei, dăruiește-l mie, slugii tale. Așa Doamne, împărate, dăruiește-mi să-mi văd greșelile mele și să nu osănesc pe fratele meu. Că bine ești cuvântat, în veci, amin”.

Acum, la trecerea din această viață, odată cu realizările Părintelui Veniamin, pomenim modestia lui, căci niciodată nu s-a lăudat cu ceea ce a făcut, ci a considerat că aceasta i s-a dat de la Dumnezeu, ca să înmulțească binele, în folosul multora.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii și cu sfinții!

Arhim. TEOFIL PĂRĂIAN
Mănăstirea „Brâncoveanu”
Sâmbăta de Sus

Un oaspete care a poposit de curând pe plaiurile noastre: ION MILOȘ

— Un mare poet, în care bate o inimă de român —

„Sunt omul care a făcut cel mai mult pentru răspândirea culturii și literaturii românești de când există România!”

ION MILOȘ

Un poet de o frapantă originalitate, căruia ursitoarele i-au hărăzit premise dintre cele mai rare: să se nască român, fiu de țăran din Banatul sârbesc..., să scrie poezii originale în patru limbi și să traducă și în aceste patru limbi, să se afirme, în sfârșit, ca un novator și un poet modern în limba părinților săi pe care o manevrează magistral, atât în poemele razvratirii sale spirituale, cât și în cele lucide... iată în puține cuvinte cum îl caracterizează Șerban Cioculescu pe marele poet.

S-a născut la 16 februarie 1930 la Sărcia, în Banatul iugoslav, într-o familie românească. Școala primară o urmează în satul natal, liceul la Vârșet și facultatea de filozofie la Belgrad. Începe să publice poezii în ziarul Libertatea, revista Lumina. Debutează în 1953 cu volumul de poezii „Muguri”, la editura Lumina. Studiază la Paris și Sorbona. În 1959 pleacă în Suedia unde își întemeiază o familie. Predă timp de douăzeci și doi de ani franceză, română, sârbo-croata și suedeză pentru străini, la nivel secundar și universitar. Pentru prima dată vizitează România în anul 1968 ca participant la Congresul Internațional de Romanistică.

În anul 1989 cu ocazia centenarului „Eminescu” traduce și publică pentru prima dată în limba suedeză o amplă selecție din poezia lui Eminescu. A tradus din română în suedeză autori români precum piscurile lirice și gândirii românești: Eminescu, Blaga, Bacovia, Cioran, Eliade, Sorescu și mulți alții. A făcut sacrificii

imense pentru îmbunătățirea imaginii României în lume, prin traducerea și publicarea a peste 70 de cărți. Poeziile lui Ion Miloș se află incluse și în manualele școlare pentru liceu în Suedia. Și în România poezia lui Ion Miloș este tot mai mult cunoscută de iubitorii de poezie și critică literară. Poezia lui Ion Miloș își trăiește propria ei viață independentă de țări și schimbări în istorie. Este cugetătoare și spontană, este felul lui de a se mișca între stări sufletești, precum triste, ea, resemnarea, încrederea în Dumnezeu.

Ion Miloș singur a făcut mai mult pentru apropierea culturilor române și suedeze decât România și Suedia împreună, în toată perioada de după cel de al doilea război mondial. A organizat expoziția picturilor C. Piliuță și Ion Vlad, turneul Corului Madrigal, expoziția de grafică românească, expoziția de carte românească, turneul Teatrului de comedie din București.

În 1974 contribuie la înființarea Parohiei Ortodoxe Române din Malmö, împreună cu părintele profesor Alexandru Ciurea și este redactor al revistei „Candela”, publicație bilingvă de cultură și spiritualitate românească, editată la Stockholm. Pentru meritele sale puse în slujba Bisericii Ortodoxe, Patriarhia l-a decorat cu „Crucea pentru Miren”.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România, Suedia, Serbia, Republica Moldova și Macedonia. Re-

(Continuare în pag. a 8-a)

Părintele EUGEN GOIA

Hotărâre privind îmbunătățirea textului Liturghierului

Sfântul Sinod al B.O.R., în ședința sa de lucru din 10 februarie 2004 a luat în examinare adresa Mitropoliei Moldovei și Bucovinei nr. 914/2004, cuprinzând propunerea I. P. S. Daniel al Moldovei și Bucovinei ca la viitoarele ediții ale Liturghierului, la Rânduiala Proscomidiei, să fie reintrodusă pomenirea Sfinților Îngeri la prima din cele nouă miride (părțile) ale sfinților, iar pomenirea Sfântului Ioan Botezătorul să se facă la locul cuvenit, adică primul din ceata proorocilor, la mirida (părțile) a doua din cele nouă ale sfinților.

Luând act de studiul prezentat plenului din care se desprinde justetea și importanța propunerii făcute pentru păstrarea unității dogmatice și de cult cu întreaga Biserică a Răsăritului;

Ținând seama de explicațiile lămuritoare date de I. P. S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei în cadrul ședinței plenare din care reiese că reintroducerea textelor corespunzătoare la scoaterea celor două părțile va fi mult ușurată folosind Liturghierul publicat de Patriarhul Miron la Tipografia Cărților Bisericești (București, 1937, p. 99);

La propunerea Comisiei pentru doctrină, viață monahală și misiune socială, Sfântul Sinod a hotărât:

● La act cu mulțumiri de studiul prezentat Sfântului Sinod de către înalt Prea Sfințitul Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei în problema adusă în dezbatere;

● Aprobă ca în viitoarele ediții ale Liturghierului, la Rânduiala Proscomidiei, precum și în Pliantul cuprinzând Rânduiala Proscomidiei ce se va edita de către Tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, să fie reintrodusă pomenirea Sfinților Îngeri la prima din cele nouă miride (părțile) ale sfinților, iar pomenirea Sfântului Ioan Botezătorul să se facă la locul cuvenit, adică primul din ceata proorocilor, la mirida (părțile) a doua din cele nouă ale sfinților, folosind următoarele texte din Liturghierul publicat de Patriarhul Miron la Tipografia Cărților Bisericești (București, 1937, p. 99):

— „Întru cinstea și pomenirea marilor voievozi Mihail și Gavril și a tuturor cereștilor și netrupeștilor Puteri” (la prima miridă-părțile);

— „A Cinstului, măritului prooroc, Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan; a Sfinților, măritilor prooroci: Moise și Aaron, Ilie și Elisei, David și Iesei; a sfinților trei tineri, a lui Daniel proorocul și a tuturor sfinților prooroci” (la a doua miridă-părțile).

Aducându-Vă la cunoștință această hotărâre a Sfântului Sinod Vă rugăm să binevoiți a lua măsurile necesare pentru înștiințarea clerului din eparhie, prin publicarea în presa bisericească locală.

Cu frățescă întru Hristos îmbrățișare.

PREȘEDINTELE SFÂNTULUI SINOD

† TEOCTIST

Arhiepiscopul Bucureștilor,
Mitropolitul Munteniei și Dobrogei,
și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

SECRETARUL SFÂNTULUI SINOD

† VINCENTIU PLOIEȘTEANUL

Episcop-Vicar Patriarhal

I. IONESCU, Icoane de sfinți slăviți ai Bisericii Țării Românești, Bărda, Editura „Cuget Românesc”, 2003, 104 pag.

Parohia Malovăț din județul Mehedinți a publicat recent, prin Editura „Cuget Românesc”, cartea Pr. Prof. I. Ionescu, Icoane de sfinți slăviți ai Bisericii Țării Românești. Autorul, „Tata”, cum îi spun zecile de generații de elevi ai săi, este un bătrân al nației sale. El scoate din lada de zestre a istoriei amintiri scumpe sufletului românesc și le prezintă cititorilor cu har de istoric și de orator, de preot și de scriitor, pentru a-i zidi sufletește, a-i întări în credință și a le redeștepta conștiința că fac parte dintr-un popor, care a știut să-și apere cu jertfe de sânge valorile și moștenirea. Autorul este cunoscut ca un valoros cercetător al istoriei, folclorului și etnografiei românești, numeroasele cărți, articole și studii publicate în țară și străinătate fiind edificatoare în acest sens. În lucrarea de față realizează excepționale sinteze ale vieții unor sfinți de excepție din patrimoniul

Bisericii românești, precum Nifon patriarhul, voievodul Constantin Brâncoveanu, mitropolitul Antim Ivireanul și Calinic de la Cernica. Cartea este tulburătoare atât prin adevărul istoric relevat, cât și prin stilul accesibil uneori mase mari de cititori. Părintele Ionescu prezintă aceste patru mari personalități ale trecutului românesc, dând cititorului astfel adevărate modele de tărie morală și religioasă în fața primejdiilor și vicisitudinilor istorice. Într-o vreme în care tineretul — și nu numai el! — traversează o perioadă de căutări de modele și de idealuri, părintele Ionescu vine să ne propună câteva. Dar acestea sunt magistrale, datorate de energii spirituale, tocmai prin forța exemplului ce-o inspiră.

Relații suplimentare despre carte se pot obține de la Parohia Malovăț, ori la telefon 0724/99 80 86.

Pr. Al. STĂNCULESCU-
BĂRDA

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului

Potrivit rânduielilor statutare duminică, 24 ianuarie a.c., s-au desfășurat la Centrul Mitropolitan din Sibiu lucrările Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului.

După obicei ele au fost precedate, cu o zi înainte, de lucrările Consiliului Eparhial Sibiu prezidat de I.P.S. Sa, în cadrul cărora au fost prezentate cele cinci rapoarte ale sectoarelor: ad-tiv—bisericesc întocmit de P.C. Pr. Cons. Simion Săsăuian, cultural întocmit de P.S. Visarion Rășinăreanu, economic întocmit de P.C. Pr. Cons. Ezechil Oancea, canonic-juridic întocmit de P.C. Cons. Arhid. Ioan Floca, exarhat — întocmit de P. Cuv. exarh Ilarion Urs.

Pe marginea celor cinci rapoarte au luat cuvânt membri ai Consiliului Eparhial Sibiu, după care ele au fost aprobate pentru a fi prezentate a doua zi în plenul Adunării Eparhiale.

Totodată Consiliul Eparhial a aprobat la propunerea I.P.S. Mitropolit Antonie reconfirmarea în funcție a protopopilor de Mediaș, Brașov, Săliște și Avrig, aleși de către colegiul electoral preoțesc al fiecărui protopopiat, precum și numirea a doi noi protopopi: P.C. pr. Ioan Jurca la Agnita și P.C. pr. Ioan Ciocan la Făgăraș.

P.C. prot. de Agnita Gregoriu Cernea și-a înaintat cererea de retragere din oficiul de protopop din motive de sănătate, iar P.C. Consilier ad-tiv bisericesc Simion Săsăuian s-a retras din funcție tot pe motive de sănătate, în locul rămas vacant fiind numit P.C. pr. Gheorghe Streza.

Consiliul Eparhial a aprobat cele două cereri de retragere mulțumindu-le pentru colaborare și munca depusă ani îndelungați în slujba Arhiepiscopiei.

Consiliul Eparhial a dezbătut și alte probleme de interes general bisericesc.

A doua zi la orele 8,30 în Capela mitropolitană P.S. Visarion, episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a oficiat Sf. liturgie arhierescă înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi precum și slujba de Te-Deum cu invocarea Sf. Duh.

După slujbă, în sala de ședințe din Reședința mitropolitană au avut loc lucrările Adunării Eparhiale prezidate, din încredințarea I.P.S. Mitropolit Antonie, de P.S. Visarion Rășinăreanu.

După apelul nominal și după constituirea Secretariatului ședinței, P.S. Sa, într-o amplă cuvântare, a subliniat evenimentele și realizările bisericesti din anul care s-a încheiat atât pe plan național-bisericesc cât și la nivel de eparhie. A fost reliefată munca susținută a clerului și credincioșilor Eparhiei întru buna desfășurare a vieții bisericești în anul care s-a încheiat.

Având în vedere că în cursul anului tre-

cut doi membri mireni ai Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, prof. univ. Ilie Crăciun și dr. Vasile Iacob au trecut la Domnul, P.S. Sa a propus păstrarea unui moment de reculegere în amintirea lor.

S-a trecut apoi la prezentarea rapoartelor generale ale sectoarelor.

P.C. prot. Grigorie Cernea — Agnita, a prezentat raportul sectorului ad-tiv bisericesc în care au fost reliefate evenimente din viața Eparhiei pe anul 2003, itinerariile pastorale ale ierarhilor, numiri și transferări de preoți, activitatea sectorului de asistență socială a Eparhiei, distincții bisericești, situația F.C.M. etc.

P.C. pr. Ovidiu Moceanu a prezentat apoi raportul sectorului cultural în care au fost enumerate aspecte din activitatea culturală a Eparhiei, învățământul teologic, conferințele preoțesti, cursurile de îndrumare, activitatea editorială, predarea religiei în școală, alte activități specifice organizate de Arhiepiscopia Sibiului.

Dl. dr. Nicolae Suciu a prezentat raportul sectorului economic care a cuprins: subvenții de la Stat și din alte surse, contul de execuție bugetară pe anul trecut și proiectul pentru anul în curs, situația atelierelor de producție ale Centrului, librăria eparhială, parcul de mașini, ajutoarele financiare acordate parohiilor etc.

Dl. av. Ioan Morariu a prezentat apoi raportul sectorului canonic-juridic care a reliefat asistență juridică acordată parohiilor la cerere, rezolvarea reclamațiilor și a sesizărilor, cazurile trecute prin consistoriul eparhial, problema retrocedării bunurilor bisericești etc.

P. Cuv. arhim. Ilarion Urs, exarhul mănăstirilor, a prezentat în încheiere raportul privind situația vieții monahale din Eparhie, situația mănăstirilor și schiturilor. Pe marginea referatelor apoi, la masă în prezența I.P.S. Sale, au luat cuvântul: P.C. arhid. Constantin Voicu, dl. g-ral Nicolae Uscoi, P.C. prot. Ioan Găban, P.C. prot. Grigorie Cernea, prof. Gheorghe Roșculeț, deputat în Parlamentul României, P.C. pr. Cornel Codrea, P.C. pr. prof. Dumitru Abrudan, P.C. pr. Mircea Crețu, dl. dr. Nicolae Suciu, P.C. pr. prof. Ilie Moldovan.

În încheierea lucrărilor a luat cuvântul I.P.S. Mitropolit Antonie care, într-o bogată cuvântare, a punctat crâmpoșele din activitatea de un an a Eparhiei.

Supuse apoi la vot referatele au fost aprobate în unanimitate și apoi cu sentimentul datoriei împlinite în acordurile imnului arhieresc s-au încheiat lucrările ședinței Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului pe anul 2004.

PARTICIPANT

Providența divină și teodiceea

Providența sau pronia are înțelesul de purtare de grijă. Cu acest sens se exprimă în Fapte 24, 3: „Prea puternice Felix... prin purtarea ta de grijă îmbunătățiri s-au făcut acestui neam”. Tot despre purtarea de grijă a omului le grăiește ap. Pavel Romanilor (13, 14), prin cuvintele: „... nu purtați atâta grijă de trupul vostru, încât să-i deșertați dorințele”.

În lumea modernă a zilelor noastre, sunt țări în care populația afectată de sărăcie este de ordinul milioane. Este firesc ca în astfel de cazuri, pentru remedierea situației, providența săracilor să fie problemă de Stat.

Pronia divină este calitatea lui Dumnezeu de a vedea lucrurile în viitoarea lor desfășurare, pentru atingerea unui anumit scop. În concepția creștină, prin providența divină se înțelege activitatea neîntreruptă a atotputernicului Dumnezeu care din bunăvoință și nemărginita sa bunătate susține creaturile sale într-o existență ordonată, îndrumându-le în vederea împlinirii scopurilor lor și spre mărirea Creatorului lor.

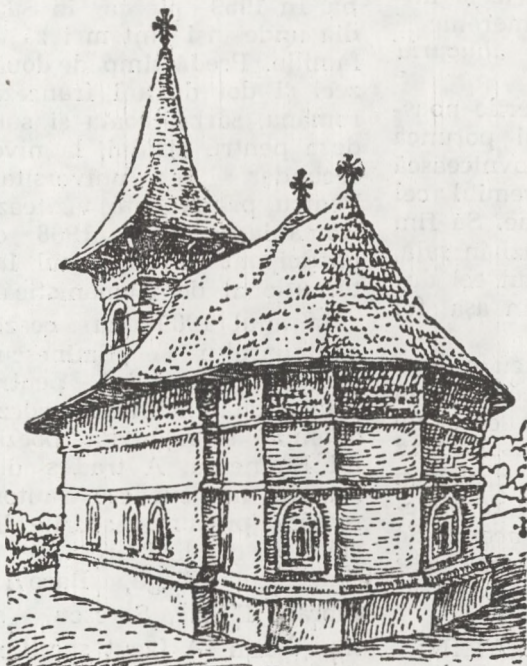
Prin a sa providență care este o voință și activitate pozitivă și nemijlocită, conservă Dumnezeu lumea. Faptele sunt îngrijite și îmbrățișate de Dumnezeu, ferindu-le de puterile dăunătoare, căci altfel ele s-ar întoarce în inexistență. După cuvântul psalmistului: „Lua-vei duhul lor și se vor sfârși și în țărâna lor se vor întoarce” (Psalm 104, 29). În această privință, iată ce a spus Sf. Ioan Gură de Aur: „Conservarea lumii nu este o faptă inferioară lumii... este chiar superioară. A conserva lucrurile care tind să se împrăstie, este o faptă mare și minunată” (Andrutos H., Dogmatica, trad. de D. Stăniloae, Sibiu, 1930, p. 126—127). Ca dovadă a atotputerniciei sale, Dumnezeu guvernează lumea. El este stăpân peste toate evenimentele din natură și mari și mici. Este providență divină generală, privitoare la toate lucrurile din lume. Providența divină specială îi are în vedere pe oameni. Providența divină absolut specială se referă la creștinii evlavioși. „Împărăția lui Dumnezeu se întinde peste toată lumea” (Psalm 103, 19); deci prin providența divină se exprimă funcția de împărat a lui Dumnezeu.

Negarea providenței divine ar conduce la faptul că Dumnezeu n-ar putea să ajute. În consecință, rugăciunea n-ar avea nici un rost; implicit ar reveni aceeași concluzie pentru morală și religie (Andrutos H., op. cit., p. 129).

În cadrul acțiunilor omului, Dumnezeu îndeamnă și-l îndrumă pe om spre bine, fără însă a-i încălca voința lui liberă. Dumnezeu îi supraveghează voința liberă, lăsându-l să aleagă între bine și rău. Fără această libertate de voință n-ar mai avea temei valoarea morală, pentru săvârșirea binelui.

Chiar și atunci când omul nu-și dă seama, providența divină conduce lucrurile spre îndeplinirea scopurilor lor. De fapt aceasta are loc fără ca libertatea morală a omului să fie înfrântă. Într-adevăr, decizia luată este a omului și lui îi revine responsabilitatea pentru ea. În cazul săvârșirii binelui, omului îi revine meritul spre a fi răsplătit, iar lui Dumnezeu lauda. Și păcătoșilor le respectă Dumnezeu libertatea voinței, permițându-le să săvârșescă răul pe care îl preferă, pentru care vor avea să dea socoteală la judecată, pentru că a lor, a păcătoșilor este vina. (Dicționar biblic, Elitura Cartea creștină, Oradea, 1995, p. 1085).

În mersul lucrurilor, Dumnezeu conlucrează cu puterile naturale potrivit legilor naturale, conducându-le spre scopul lor suprem. Există cazuri deosebite, în care pronia divină intervine, fără să conlucre cu puterile naturale, înfrângând legile naturale, prin săvârșirea de minuni. De fapt Dumnezeu stăpânește întreaga lume, fizică și morală, conducându-o spre realizarea scopului suprem, adică spre mântuirea omului și spre premărirea lui Dumnezeu.

Pr. E. G.

Conservarea lumii prin providența dumnezeiască nu trebuie înțeleasă ca o nouă creațiune, cum au afirmat unii și nici doar ca o reținere a lucrurilor de la stricăciune.

Afirmând că lumea este perfectă în sine, unii au susținut că lumea n-ar mai avea nevoie de nici o acțiune din afară. În acest fel se suspendă dependența lumii de Dumnezeu și orice acțiune a lui Dumnezeu în lume, chiar și taina economiei lui Dumnezeu, cum afirmă deismul (Andrutos H., op. cit., p. 127—128). Aceasta contravine Revelației, care ne arată că în toată lumea stăpânește Proniatorul Dumnezeu.

După căderea în păcat a primei perechi de oameni, Dumnezeu și-a dus la îndeplinire planul său de răscumpărare prin Hristos, care a întemeiat Biserica sa, instituție divină-umană, spre mântuirea și sfințirea oamenilor. Dumnezeu a promis că va da prosperitate fiilor poporului său, dacă vor fi credincioși și va aduce nenorocire asupra lor dacă vor păcătui. Față de acest principiu, au intervenit două probleme:

1. De ce Dumnezeu a permis celui rău să prospere, când acesta îl asuprea pe cel bun?

2. De ce nenorocirea vine de atâtea ori asupra celor temători de Dumnezeu? (Dicț. biblic, p. 1084).

Problema referitoare la atotputernicia lui Dumnezeu, atotbunătatea și desăvârșita lui dreptate, creator și proniator al lumii și existența în lume a răului, în dubla sa formă de rău fizic și rău moral, i-a preocupat deopotrivă pe teologi și pe mari gânditori. Lui G. W. Leibnitz (1646—1716), filozof german, adept al idealismului obiectiv, îi revine introducerea în literatura filozofică a termenului „teodicee”. Etimologic, acest termen vine de la Theos = Dumnezeu și dike = dreptate. Această doctrină filozofică, religioasă, caută să arate perfecțiunea creației divine și să evite cu dibăcie incompatibilitatea dintre existența răului în lume și imaginea lui Dumnezeu, atotputernic, atotbun și atotdrept. Unele sisteme îndreptățesc existența răului, recurgând în acest scop la „căile ascunse” ale lui Dumnezeu (Dicționar enciclopedic român, vol. IV, Edit. Academiei Române, București, 1966, p. 638).

Iată răspunsul la prima întrebare care s-a pus. Prosperitatea celui rău, când asuprește pe cel bun, nu este nesfârșită. Dumnezeu este îngăduitor, la gândul, că va veni la pocăință. „Domnul îndelung răbdă, nevrând să piară cineva, ci toți să vie la pocăință” (II Petru 3, 9), până nu vine judecata. La fel motivează și ap. Pavel îndelunga răbdare cu cei păcătoși (Rom. 2, 4).

Privitor la a doua întrebare, s-a spus: „Celor ce săvârșesc fărădelegea le merge bine. Cei cărora nu le pasă de Dumnezeu, scapă teferi”. (Maleahi 3, 15). Cel rău socotește că nelegiuirea lui nu poate fi dovedită și astfel mintea nu-l duce să facă binele. „Dar dreptatea ta, Doamne, este înaltă, cât munții” și „iață cei ce lucrează fărădelegea sunt doborâți la pământ, loviți, ca să nu mai poată să se scoale” (Psalm 36, 7 și 13).

În ziua dreptății celor răi, cei neprihăniți vor fi dezvinovați. Suferința ce le-a fost lăsată, le-a fost prilej de disciplinare, aducând în final binecuvântarea și comuniunea cu Dumnezeu. Împrejurările potrivnice îndurate de cei credincioși și părtășia lor la suferințele lui Hristos, a fost o notă fundamentală a vieții de creștin. Pentru primii creștini, suferința n-a fost o problemă, căci au știut despre patima lui Hristos care i-a susținut în necazuri și aveau nădejdea lor glorioasă care i-a disciplinat spre viața de sfințenie. Sf. ap. Pavel înșiră pe cei ce au biruit prin credință, „neprimind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere” (Evrei 11, 35).

Încrederea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu a condus la strălucite dovezi ale evlaviei celor care în grele încercări au așteptat cu răbdare izbăvirea, care nu i-a lăsat în tristare și disperare; au avut speranța că Dumnezeu le va veni în întâmpinare.

Dumnezeu este despărtit de orice rău, atât fizic cât și moral. Dumnezeu este împotriva răului, dar adesea existența răului „a constituit o piatră de poticnire în calea credinței în dragostea lui Dumnezeu” (Dicționar biblic, p. 1111). Aceasta s-a datorat și abuzului de liberă voință de care au făcut uz unii oameni.

Activitatea mesianică a Domnului Hristos a fost direcționată împotriva răului, căci a luptat cu formele de manifestare ale durerii și suferinței (Mat 8, 16). Crucă este răspunsul final la formele răului, căci Hristos s-a jertfit pentru păcatele omenirii. Prin învierea sa din morți, s-a dovedit triumful său asupra tuturor puterilor răului. Răul va fi eliminat din univers, iar creațiunea va împărtăși destinul victorios al omului răscumpărat.

Prof. PETRU DUMITREASĂ

„Moșii iartă, dar nu uită barbariile istoriei”

*„Voi, munților mândri, moșnegi cununați
Cu stelele bolții albastre
În leagănul vostru de codri și stânci
Dorm toate poveștile noastre”*

OCTAVIAN GOGA

Răscoala din 1784—1785 condusă de Horea, Cloșca și Crișan este caracterizată ca o mișcare țărănească. Toți participanții la răscoală au fost țărani. Țărani erau și minerii, țărani erau și preoții. Nici un intelectual, nici o prezență „superioară” „politică” nu s-a remarcat. Capii răscoalei sunt țărani și nu depășesc cu nimic marginile firești: nici ca îmbrăcăminte, nici ca mentalitate, iar social erau iobagi sau jeleri. Ei, capii nu sunt superiori multimilor sau cetelor, ei sunt inimile acestora, ei însuși, ei nu conduc decât prin prestanța proprie și participare activă.

După înăbușirea răscoalei încep represiunile. Pe lângă execuții, una din pedepse a fost deportarea. Această măsură a fost luată de însuși împăratul de la Viena. În 1785 un anume Grigore Kesszey, dregător al comitatului, s-a plâns cancelariei că a fost maltratat de răsculații români și cere să i se dea o funcție mai ușoară sau o pensie ca să poată trăi. Cancelaria propune măsuri de ajutor dar și de mutare, în Banat sau altundeva, a țăranilor care l-au maltratat și care au rămas nepedepsiți.

Roluția împăratului a cuprins o măsură generală și anume, ca toți românii care vor fi neîndoișor cunoscuți că au comis maltratări, să fie mutați cu vitele și ustensilele lor la regimentul româno-iliric din Banat în așa fel ca să nu suferă nici o pagubă și să nu se facă abuz cu transferarea.

Hotărârea împăratului ajunge la comisarul Mihail Bruckenthal care la 10 decembrie 1785 înaintază o listă cu 94 de per-

soane din satele comitatului Hunedoara și al Zarandului și notează că în comitatele Alba și Cluj ar mai trebui transferați vreo douăzeci. Pe cei din Ținutul Haegului propune să nu fie transferați în Banat, căci ar fi prea aproape de casă, ci în Croația. Toate acestea se transmit comandantului graniței slavono-banatic care răspunde la 14 decembrie 1785 că pe teritoriul regimentului româno-iliric nu pot fi așezate mai mult de 55 de familii și că pe teritoriul regimentului germano-banatic pot fi plasate 291 de familii.

Comandamentul general al Transilvaniei și celelalte organe administrative stabilesc într-o manieră tipic austriacă toate detaliile deportării (modul de înștiințare, locul de adunare, traseul de urmat, modul de hrănire, etc.).

Din lista celor deportați se pot menționa Popa Ioan din Bistra, Vasile Zgărciu din Săliște, Vasile Todor și Todor Faur din Baia de Arieș, Todor Lazăr și Ispas Găldău din Râul Mare, Todor Berindei și Petru Veș din Câmpeni, Petru Gora, Gligor Toma, Iacob Todea din Vidra, Petru Oaida din Bistra și mulți alții. Printre ei figurează și Ion Nicola, fiul lui Horea, plecat cu soția cu două perechi de desagi.

Până la intervenția împăratului, din 10 iulie 1786, de a opri deportările, au fost trimise în Banat peste 160 de familii. Bunurile rămase în urma deportării în Banat au fost

(Continuare în pag. a 7-a)

Alegerea întâistătătorului noului Episcopii a Severinului și Strehaiei

În data de 11 februarie 2004 s-au desfășurat, la Palatul Patriarhiei, lucrările Colegiului electoral bisericesc, prilej cu care a fost ales ierarhul pentru noua înființată Episcopie a Severinului și Strehaiei, cu reședința în Drobeta-Turnu-Severin.

În conformitate cu prevederile statutele, la propunerea mitropolitului Olteniei, Înalț Prea Sfințitul Teofan, Sfantul Sinod a decis prin vot secret, ca să candideze la alegeri cei doi episcopi vicari ai Mitropoliei Olteniei: Preasfințitul Nicodim Gorjanul și Prea Sfințitul Gurie Strehaianul.

În urma derulării procesului de votare a fost ales primul dintre candidați, Prea Sfințitul Nicodim Nicolăescu (Gorjanul).

Nou alesul titular s-a născut în data de 6 aprilie 1962, în localitatea Godeanu, jud. Mehedinți, fiind prin urmare fiu al meleagurilor unde urmează să păstorească ca episcop.

Studiile liceale le-a urmat în Drobeta-Turnu-Severin, după care s-a înscris la Seminarul Teologic din Craiova, pe care l-a absolvit în 1984. Între 1989—1993 a frecventat cursurile Facultății de Teologie din București, devenind licențiat.

Beneficiind de o bursă de studii, oferită de Fundația „Betleem” din Atena, a urmat între 1997—2001, un curs intensiv de limba greacă și cursurile de Masterat în Teologie, la finalul cărora a susținut lucrarea cu titlul: „Tradiția neoisihastă românească de după Sfantul Paisie Velichkovski și până în zilele noastre”.

Din 2001 este doctorand la Facultatea de Teologie a Universității din Atena, Secția Patologie și Istoria Dogmelor.

De menționat că încă de la vârsta de 17 ani a fost închinoviat la Schitul Topolnița, unde a și fost tuns în monahism în 1983, la vârsta de 21 de ani. Tot atunci a fost hirotonit ierodiacon, iar în 1985 — ieromonah.

Existând lipsă de preoți, în același an a fost numit paroh în Balotești, jud. Mehedinți, iar din 1990, a

devenit stareț al Mănăstirii Topolnița, dar numai pentru un an, deoarece din 1991 i se va încredința conducerea Mănăstirii Vodița. După un deceniu de slujire ca stareț al acelei mănăstiri este chemat pe post de consilier la Sectorul Misionar-social al Arhiepiscopiei Craiovei, iar în 19 august 2001 a fost hirotonit episcop vicar al Mitropoliei Olteniei. A îndeplinit și funcția de lector asociat la Facultatea de Teologie a Universității din Craiova.

Ascultarea și slujirea cărora s-a dăruit, pe parcursul a mai bine de 25 de ani, l-a arătat vrednic pe Prea Sfințitul Nicodim Gorjanul spre a fi ales ca întâistătător al noii Episcopii a Severinului și Strehaiei.

Pentru edificarea cititorilor publicației noastre, credem că este potrivit să arătăm că înființarea unui scaun vlădicesc în acea parte de țară nu este un lucru inedit. În trecut mai îndepărtat, respectiv în secolul al XIV-lea, cu acordul Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol a luat ființă Mitropolia Severinului, care cu timpul s-a mutat la Râmnic primind titulatura de „Episcopia Râmnicului Noul Severin”.

Pe raza acelei Mitropolii a Severinului și-a desfășurat activitatea Sfantul Nicodim de la Tismana, un călugăr cu viață îmbunătățită, care este cititor nu numai al vestitelor mănăstiri Vodița și Tismana ci și al altor așezăminte monahale din Mehedinți.

Reînvierea unei tradiții de slujire arhierescă într-o parte de țară unde sămânța Evangheliei a fost adusă încă în vremea stăpânirii romane în Dacia, nu poate fi decât de bun augur pentru credincioșii de pe acele meleaguri.

Fie ca binecuvântarea cerului să-l însoțească pe Prea Sfințitul episcop Nicodim pe tot parcursul arhipăstoririi sale în de Dumnezeu păzita Episcopie a Severinului și Strehaiei.

Pr. prof.

DUMITRU ABRUDAN

Amplasamentul Catedralei Mântuirii Neamului

Referitor la informațiile din materialele de presă din ultimele zile pe tema amplasamentului Catedralei Mântuirii Neamului în Parcul Carol din București, pentru informarea corectă a opiniei publice, Patriarhia Română precizează:

Catedrala Mântuirii Neamului va fi construită în locul monumentului eroilor comuniști, într-o îngemănare firească cu Mormântul Eroului Necunoscut, simbolul jertfei eroilor neamului românesc pentru credință, unitate, libertatea și propășirea neamului. Potrivit tradiției creștine, cultul sfinților Bisericii este în strânsă legătură cu cultul eroilor neamului.

Proiectul viitoarei Catedrale patriarhale va fi astfel elaborat (stil arhitectonic, dimensiuni, alte detalii tehnice urbanistice) încât să se încadreze armonios în acest amplasament, fără defrișarea vreunui arbore sau distrugerea spațiului verde din Parcul Carol. Mai mult, prin construirea Catedralei, frumusețea peisajului va fi și mai mult pusă în valoare.

Față de celelalte amplasamente propuse, Parcul Carol, propus de Patriarhia Română încă din 1990 și aprobat de Sfantul Sinod și Adunarea Națională Bisericească, forul suprem reprezentativ pentru milioanele de credincioși ortodocși din țară și străinătate, îndeplinește cel mai bine exigențele bisericești, care prevăd ca locașurile de cult să fie așezate în locuri curate și liniștite, de preferință pe o colină sau un platou înalt. Parcul Carol îndeplinește și o importantă funcție liturgică, fiind cel mai apropiat de centrul Patriarhiei Române, de unde se pot organiza procesiuni la marile

sărbători religioase și naționale și la reuniunile creștine. În plus, terenul pe care s-a amenajat Parcul Carol la începutul secolului trecut a aparținut Mitropoliei Țării Românești, încă de la mijlocul secolului al XVII-lea, fiind îngrijit în mod deosebit de Mitropolitul Filaret (1792—1793), al cărui nume a rămas până astăzi în toponimia locului: Dealul și Lacul Filaret.

Patriarhia Română își exprimă speranța că mutarea monumentului eroilor comuniști va începe cât mai curând, pentru demararea construirii Catedralei Mântuirii Neamului, cu hramul Înălțarea Domnului — Ziua Eroilor și Sfantul Andrei, Apostolul Românilor, împlinind astfel testamentul Patriarhului Miron Cristea și a celorlalți patriarhi ai Bisericii Ortodoxe Române și răspunzând dorinței clerului și credincioșilor ortodocși, mărturie stând numeroasele scrisori și donații pentru susținerea acestei inițiative.

Biserica Ortodoxă Română, ridicată la rang de Patriarhie în anul 1925, nu are nici până astăzi o catedrală corespunzătoare, așa cum au toate eparhiile din țară și celelalte Biserici ortodoxe surori, actuala catedrală de pe Dealul Patriarhiei aparținând de fapt Arhiepiscopiei Bucureștilor și Mitropoliei Munteniei și Dobrogei; în plus, aceasta a devenit de mult neîncăpătoare, iar Bucureștiul este singura capitală europeană care nu are o catedrală reprezentativă.

BIROUL DE PRESĂ
ȘI COMUNICAȚII
AL PATRIARHIEI
ROMÂNE

„Moșii iartă, dar nu uită barbariile istoriei”

(Urmare din pag. a 6-a)

date rudelor de sânge. Mulți au fugit încă din primul an. Șpanul domeniului Baia de Arieș, Horetsnyi spune într-o scrisoare din 1786 că Ursu Rancea din Brăzești, care în vara lui 1785 fusese deportat în Banat, în regiunea Panciovei, a fugit și se ține ascuns împreună cu alții, prin munții Sălciei. Din Banat au mai fugit — relatează Intze la 6 septembrie 1786 — Ion Bărlea din Biștra, Costin Trif și Todor Toader din Răul Mic, Florea Pleșa, zis Tulea, cu soția și Ion Nicula, fiul lui Horea cu soția. Intercându-se în părțile lor se ascund în munți.

La 1 decembrie 1786 provizorul Devei raportează prinderea lui Ion Nicula, fiul lui Horea. L-au prins Anghel Todea Tilos și Anghel Duc Todea lui Toma, din dispoziția județului dominal Macavei Bota. Ion Nicula, ascultat, mărturisește că a fugit din Panciova cu soția. Cum au fugit și alții a fugit și el îndemnat de Florea Pleșa din Răul Mare și a trăit lucrând cu ziua la alții. Au venit cu un pașaport avut de Pleșa de la unul care se duse la lucru cu coasa și în care erau trecuți doi inși. Soția lui se numește Văsălina Todea. Întrebat în octombrie de provizor dacă vrea să se stabilească în Zlatna, a refuzat — mai ales că aici Fiscul nu are nici intravilan, nici extravilan, din care să-și asigure pentru casă hrană, acestea fiind toate date coloniilor în posesie. Cere să fie lăsat liber să se întoarcă, sub cheazărie ci se va purta cu credință și cinste, în Răul Mare pe lângă vreun popă de acolo care ar vrea să-l

înfieze. Va fi avut urmare cererea? Fapt e că nu peste multă vreme, îl găsim iarăși printre fugari. Problema deportării durează. Fug, sunt prinși, pedepsiți, duși iarăși, fug din nou, sunt iarăși întorși. Câți vor fi rămas acolo, câți se vor fi întors în anii următori, rămâne de cercetat. Cu siguranță însă că printre locuitorii de azi ai Banatului sunt și urmași ai celor deportați ca urmare a participării la răscoala lui Horea.

Astfel se încheie o pagină din istoria sumbră a răzcoalei lui Horea, Cloșca și Crișan și a celor deportați în Câmpia Banatului! Aceștia îi vor fi transmis lui Iancu mesajul lui Horea, pe care îl invoca eroul Revoluției de la 1848 ca singurul mijloc de îngenunchiere a tiranilor: „nu cu vorbe vom obține noi drepturile noastre ci cu lancea, ca Horea”.

Bibliografie selectivă:

1. Acad. David Prodan, Răscoala lui Horea, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979.
2. Acad. Ștefan Pascu, Revoluția populară de sub conducerea lui Horea, Ed. Militară, 1984.
3. Rubin Pațita, Țara Moșilor, Orăștie, 1912.
4. Vasile Netea, Munții Apuseni. Ed. Sport-Turism, București, 1977.
5. Ieremia Ghița, Horea, Cloșca și Crișan — eroi și martiri ai neamului nostru, Telegraful Român, Sibiu, nr. 56/1986.

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Dr. ANTONIE PLAMADEALĂ, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, VISARION RAȘINĂREANU, a săvârșit următoarele:

- 24 IANUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană din Sibiu.
- A oficiat în sobor slujba înmormântării preotului Dr. Ioan Chioar în biserica „Dintre Brazi” din Sibiu, rostind cuvânt de învățătură.
- A participat la lucrările Consiliului Eparhial Sibiu.
- 25 IANUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Capela mitropolitană.
- A prezidat lucrările Adunării Eparhiale Sibiu.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 27 IANUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a Capelei „Sf. Nectarie” de la Spitalul de Oncologie din Brașov și Sf. Liturghie arhierescă, rostind cuvânt de învățătură și hirotesindu-l întru sachelar pe P.C. Pr. paroh Horia Ranga.
- 29 IANUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la mănăstirea „Brâncoveanu” — Sâmbăta de Sus și slujba înmormântării fostului stareț al mănăstirii Arhim. Veniamin Tohăneanu.
- Seara a slujit Vecernia și Litia în Catedrală.
- 30 IANUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană, hirotonind întru diacon pe teologul Adrian Moldovan.
- 1 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit slujba de resfințire a bisericii „Sf. Treime” din Brașov-Tocile și Sfânta Liturghie arhierescă, hirotonind întru preot pe C. diacon Adrian Moldovan, pe seama parohiei Movile, prot. Agnita și pe teologul Ioan Drăghici întru diacon. P.C. Pr. paroh Aurelian Reit a fost hirotesit întru iconom.
- A vizitat canonic și Schitul „Sf. Ioan Botezătorul” din Predeal.
- 2 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica mare din Poiana Sibiului rostind cuvânt de învățătură. P.C. Pr. paroh Vasile Băja a fost hirotesit întru sachelar.
- C. diacon Ioan Drăghici a fost hirotonit întru preot pe seama parohiei Tiușul Nou, prot. Rupea.
- 4 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a făcut o vizită la Casa de copii de pe Str. Dealului (fostul Orfelinat al mitropoliei).
- Seara a slujit Vecernia și Acatistul Mântuitorului în Catedrală.
- 6 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit slujba înmormântării credinciosului Ioan Stancu în biserica parohială din Șelimbăr rostind cuvânt de învățătură.
- 7 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană.
- A vizitat mănăstirea Orlat, muzeul și biserica-monument istoric din Sibiel.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 8 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica parohială din Boița prot. Avrig (pr. paroh Viorel Lăzăriciu) rostind cuvânt de învățătură.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- 10—13 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a participat la lucrările Sf. Sinod — București.
- 14 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană și pomenirea morților (Moșii de iarnă).
- Seara a slujit la Vecernie în Catedrală, la care au participat și membrii Asociației „Oastea Domnului” adresându-le cuvânt de învățătură.
- 15 FEBRUARIE 2004 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Adormire” — Brașov-Cetate rostind cuvânt de învățătură și instalându-l pe noul paroh de aici Pr. Dr. Cristian Munteanu.

Arhid. VASILE AVRAM

Bucurie duhovnicească la Boița

Așezată în frumosul peisaj al Văii Oltului, în apropierea pasului de la Turnu Roșu, parohia Boița a trăit duminică, 8 februarie a.c. momente de aleasă înălțare sufletească. E vorba despre prezența în mijlocul comunității ortodoxe de aici a P.S. Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Sibiului care din încredințarea Î.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului a poposit pentru a săvârși Sf. Liturghie arhierescă.

Întâmpinat după obicei cu Sf. Evanghelie și cu Sf. Cruce de către soborul slujitor în frunte cu P.C. Prot. Milton Lupu al Avrigului, Prea Sfinția Sa a sosit de la Centrul mitropolitan din Sibiu, însoțit de către P.C. Pr. Ioan Sărbu (Sibiu) și de către P.C. Arhid. Vasile Avram.

După tradiționala primire în fața bisericii parohiale, P.S. Sa a săvârșit rânduală „luării vremii” după care într-o atmosferă de bucurie și de reculegere sufletească a început Sf. Liturghie arhierescă.

Răspunsurile liturgice au fost date de către cântăreții parohiei împreună cu obștea credincioșilor prezenți în număr mare în sfântul lăcaș. La ectenia morților au fost înălțate rugăciuni stăruitoare pentru ctitorii, preoți slujitori și enoriașii

acestei sfinte biserici trecuți la Domnul. La priceasnă a rostit cuvânt de învățătură P.S. Episcop Vicar Visarion care, plecând de la textul Evangheliei a tălmăcit înțelesul pericopei evanghelice a duminicii Fiului risipitor. „Să căutăm fiecare dintre noi — a arătat P.S. Sa — să ne întoarcem la casa părintească de la care am plecat datorită păcatelor și înstrăinării de Dumnezeu și să lucrăm în pace poruncile sfinte dovedind prin faptele noastre că suntem buni creștini și buni români la fel ca și înaintașii noștri”.

P.S. Sa și-a exprimat bucuria deosebită de a se afla în mijlocul credincioșilor din Boița și a reliefat faptul că biserica se află în plin șantier de restaurare a vechii picturi și de înfrumusețare.

Totodată P.S. Sa a transmis tuturor credincioșilor binecuvântarea Î.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului și dorințele ca biserica să fie în scurt timp restaurată pentru a fi sfințită după rânduală. La sfârșitul Sf. Liturghii au rostit cuvinte de salut P.C. Prot. Milton Lupu și P.C. Pr. paroh Viorel Lăzăriciu care în cuvinte alese au mulțumit P.S. Sale pentru prezența pentru a treia oară în ultimii șapte ani în mijlocul credincioșilor boiceni.

La sfârșit P.S. Sa a miruit pe toți cei prezenți împărțindu-le câte o iconiță cu Mântuitorul Hristos în amintirea acestor clipe de înălțare duhovnicească. O agapă frățească oferită de Consiliul parohial la care au participat soborul slujitor și alți invitați a încheiat această binecuvântată zi, care a fost cu adevărat un popas duhovnicesc în viața credincioșilor din Mărginimea Sibiului.

Menționăm că monumentală biserică din Boița cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” a fost construită între anii 1813—1822 prin jertfelnicia credincioșilor din sat și a fost vizitată în repetate rânduri — spun cronicile bătrâne — de către Mitropolitul Andrei Șaguna care de multe ori își serba ziua numelui — Sf. Andrei — în mijlocul credincioșilor boiceni, care l-au și ajutat cu mulți bani în toate acțiunile bisericești și culturale întreprinse de către marele mitropolit.

Cu siguranță că și ziua de 8 februarie a acestui an va rămâne înscrisă cu litere de aur, de cronică acestei frumusețe parohii din Mărginimea Sibiului, ai cărei credincioși și-au păstrat de-a lungul vremii credința, limba, tradițiile și portul spre slava lui Dumnezeu și dănuirea neamului nostru românesc.

PARTICIPANT

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- **Joi, 1 IANUARIE 2004** — Anul Nou — I.P.S. Sa a primit la Reședința mitropolitană, după terminarea Sf. Liturghii în Catedrală, pe P.C. Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, P.C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Costantin Voicu, Decanul Facultății de Teologie din Oradea, dl. Prof. Univ. Dr. General Nicolae Uscot. Rectorul Academiei Trupelor de Uscat și membru al Consiliului Eparhial Sibiu, profesori de teologie, preoți ai Catedralei mitropolitane și din orașul Sibiu, angajați ai Arhiepiscopiei, Corul Catedralei mitropolitane și alte numeroase persoane care au ținut să-l felicite cu ocazia începerii Noului An.
I.P.S. Mitropolit a rostit o cuvântare, mulțumind pentru această ocazie și a oferit o recepție.
- **Miercuri, 7 IANUARIE 2004** — Sf. Ioan — a asistat la slujba Sfintei Liturghii la Biserica din Săliște-Grui cu ocazia binecuvântării încheierii lucrărilor de pictură. A rostit un bogat cuvânt de învățătură.
- **Duminică, 11 IANUARIE 2004** — A primit pe Arhim. Ilarion Urs, starețul Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus, și exarhul Mănăstirilor.
- **Luni, 12 IANUARIE 2004** — A prezidat lucrările Permanenței Consiliului Eparhial.
- **Marți, 13 IANUARIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Buta Eugen, Inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei.
— A primit pe dl. Dr. Sorin Joanta, angajat al Arhiepiscopiei Sibului.
— A primit pe P.C. Pr. Adrian Boghici din Brașov.
— A primit pe P.C. Arhim. Ilarion Urs, starețul Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.
- **Sâmbătă, 17 IANUARIE 2004** — Sf. Antonie cel Mare — I.P.S. Sa a primit la Reședința Mitropolitană pe dl. subprefect Cornel Langa, dl. General Dr. Nicolae Uscot, rectorul Academiei Trupelor de Uscat, dl. Dr. Emil Băcilă, directorul Direcției Sanitare Sibiu, P.C. Arhid. Dr. Constantin Voicu, Decanul Facultății de Teologie din Oradea, P.C. Pr. Dr. Dumitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie din Sibiu, stareți, starețe, maici și călugări de la mănăstirile din Eparhie, preoți și diaconi slujitori ai Catedralei mitropolitane, Permanența Arhiepiscopiei Sibului, angajați ai Arhiepiscopiei și alte persoane.
A oferit cu această ocazie o recepție și a rostit un bogat cuvânt de învățătură și zidire sufletească.
- **Marți, 20 IANUARIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Ioan Găban, Protopopul Mediașului.
— A primit pe P. Cuv. Dionisia Grigore, stareța Mănăstirii Orlat.
— A primit pe P.C. Pr. Dr. Ioan Glăjar, de la Parohia Ucea de Jos, Protopopiatul Făgăraș.
— A primit pe P.C. Dr. Cristian Munteanu de la Parohia Brașov-Cetate.
— A primit pe P.C. Pr. Gheorghe Streza de la Catedrala mitropolitană din Sibiu.
- **Miercuri, 21 IANUARIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.
- **Joi, 22 IANUARIE 2004** — A primit pe dl. Nicolae Deneș din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. Mihai Comșulea și o delegație de credincioși de la Parohia Veneția de Jos, Protopopiatul Făgăraș.
— A primit pe P.C. Pr. Simion Săsăujan, Consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei.
- **Vineri, 23 IANUARIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Decanul Facultății de Teologie din Sibiu.
— A primit pe P.C. Pr. Ezechil Oancea, Consilierul economic al Arhiepiscopiei.
- **Sâmbătă, 24 IANUARIE 2004** — A prezidat lucrările Consiliului Eparhial.
- **Duminică, 25 IANUARIE 2004** — A participat la lucrările Adunării Eparhiale.
- **Marți, 27 IANUARIE 2004** — A primit pe dl. Chestor Drd. Nicolae Gheorghe Șuteu, comandantul Poliției Județului Sibiu.
- **Miercuri, 28 IANUARIE 2004** — A primit pe P.C. Pr. Dumitru Munthiu, ecleziarhul Catedralei Mitropolitane.
— A primit pe P.C. Pr. Ioan Brădăla de la Parohia Miercurea Sibului, Protopopiatul Săliște.
— A primit pe P.C. Pr. Ezechil Oancea, consilierul economic al Arhiepiscopiei.
- **Joi, 29 IANUARIE 2004** — A slujit la slujba de înmormântare a P. Cuv. Arhim. Veniamin Tohăneanu, fostul stareț al Mănăstirii „Constantin Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.
Cu această ocazie rostește și un cuvânt de învățătură.
— A primit pe P.C. Pr. Silviu Negruțiu de la Catedrala din Tg. Mureș.
— A primit pe P.C. Pr. Eugen Buta, Inspectorul Eparhial al Arhiepiscopiei.
— A primit pe P.C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Dorin Oancea de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

Pr. VALENTIN SICOE
— Secretar eparhial —

Un oaspete

(Urmare din pag. a 5-a)

zultatele angajării Domniei Sale în vasta arie a spiritualității românești începe să fie peste tot recunoscută.

În anul 2002 i-a fost acordat, de către președintele României, titlul de „cetățean de onoare” al României. Prezența lui în România este tot mai des întâlnită. Este un îndrăgostit al plaiurilor pline de istorie a Țării Moților, venind la Câmpeni, capitala de suflet a lui Horea și Iancu, în 2003.

Pe marele poet am avut bucuria de a-l cunoaște la el acasă, la Sărcia (în Banatul sârbesc), în 1997 când mi-a oferit în dar cartea de poe-

me „Rădăcinile focului”, apărută la editura Libertatea, cu o frumoasă dedicație. L-am reînălțat la 1 Decembrie 2003 la Alba Iulia cu ocazia Congresului Spiritualității Românești la care au participat „inteligenta diasporei românești”. Aceste sentimente de stimă și respect pentru marele poet Ion Miloș m-au făcut să-i închin rândurile de față. Mărturisirea de credință a lui Ion Miloș este: „Eu sunt născut în limba română, casa mea natală este limba română”. Această mărturisire ne obligă să-l facem tot mai cunoscut la noi acasă, să facem ca să nu mai aibă soarta poetului Ovidiu.

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● **Cuvintele Bătrânilor** de Părintele Dionysios Tatsis, traducere în română de I. P. S. Andrei Andreicuț. E o carte mică și apare la Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004.

Pe cât e de mică, însă pe atât e de valoroasă. E un fel de Pateric, alcătuit din capitole mari, dar scrise în foarte puține cuvinte. Iată, spre exemplu, ce spune la pagina 127: „oamenii de astăzi, zice bătrânul Filotei, sunt neînfrânați. Căi fără frâu, și preoți fără popor se afundă în păcate. Nu se gândesc nici la moarte, nici la judecată, nici la răsplată, la nimic. Sunt interesați doar de bunuri, de trup, de plăceri și de onoruri. Rar sunt cei care au adevărate interese duhovnicești, și totuși pentru aceștia puțin, Dumnezeu nu distruge lumea”.

Sau, iată, alta. Bătrânul Porfirie zicea: „Dacă eu sunt în relații reci cu Episcopul, dacă episcopul e supărat pe mine, rugăciunea mea nu atinge cerul. Și făcea această confidență: pentru a mă ajuta să-mi fac mai bine misiunea și a conduce cât mai multă lume spre El, Dumnezeu nostru sfânt mi-a acordat harisma de a vedea un pic mai mult ca alții” (pag. 103).

Bătrânul Eusebiu insistă că nu există luptă duhovnicească fără atenție: „Este neapărată trebuința de a avea o mare atenție și o vigilență plină de clarviziune asupra omului nostru din lăutru, și din afară, pentru a deosebi ce nu este în noi de la Dumnezeu și trebuie respins, și ce virtute ne lipsește — pe care Dumnezeu ne poruncește să o avem — și rămâne să o dobândim. Dacă ne examinăm astfel și avem zel, harul divin ne va elibera total de rău și vom dobândi virtuțile”.

Și așa merge mai departe, iscodindu-și gândurile și încercând să le aducă la cugetarea cea după Dumnezeu. Astfel, el citează din cuvintele bătrânului Iosif, ale bătrânului Gheorghe, ale bătrânului Iacob și foarte mulți alții pe seama cărora pune cugetările, care ar putea fi chiar ale lui. Recomandăm această carte cu multă căldură, mai cu seamă monahilor. Toți găsesc în ea ce-i doare, ce-i luptă și găsesc și mijloacele cu care cuvioșii bătrâni au ieșit din ele.

Cine dorește sporul duhovnicesc, nu se poate să nu întârzie asupra ei.

● O cârtică la fel de mică publică și P. S. Daniil Partoșanul, episcop administrator, intitulată: **Pomelnice pe coajă de copac** (Deva, 2004).

Cartea cuprinde tot un fel de amintiri sau de cugetări călugărești. De pildă: Meșterii cortului Sfânt, Jertfele lui Iov, Blestemul lui David. Apoi luăm la întâmplare câteva titluri: *Strugurele din Iscol*, *Lupta lui Iacob cu îngerul*, *Luminile exodului*, *Umbra lui Goliat pe pământ*, *Rugăciunea unui părinte* etc. ...

Sunt probabil cugetări pe drumurile pe care le face, și le-a dat și altora să cugete la ele. Și a făcut bine ...

● Iată ce se scrie într-un cuvânt înainte la cartea **In Memoriam Pr. Prof. Dr. Aurel Jivi** (Ed. Lumina, Oradea, 2003): „Părintele Prof. Aurel Jivi a fost și va rămâne unul dintre cei mai reprezentativi istorici bisericești de la noi din țară, ai celei de-a doua jumătăți a secolului XX. Preot model, eminent profesor și pedagog, ecumenist de talie mondială, P. C. și-a adus o contribuție remarcabilă la dezvoltarea învățământului teologic românesc și la promovarea mișcării ecumenice din vremea noastră” (Pr. Ion Alexandru Misgan).

Într-adevăr Părintele Profesor Jivi a fost un extrem de conștiințos profesor, care a făcut nenumărate călătorii în străinătate la adunări ecumenice în care devenise cu adevărat ecumenist. Venea întotdeauna la mine înainte și după întoarcere, și îmi spunea rezultatul discuțiilor.

Cartea aceasta e datorată mai multor colaboratori și cunosători ai operei sale. Are și un capitol de bibliografie și evocări, amintiri despre dânsul de la prieteni și colegi. E o carte bună scrisă de oameni buni.

Dumnezeu să-l odihnească în pace, iar cărțile lui, articolele și activitatea să fie pildă pentru urmașii săi, că a meritat din plin. Dumnezeu să-l ierte.

● Semnalăm cu bucurie cartea Părintelui Prof. Dr. Gheorghe Lițiu: **Eparhia Aradului și a Bihorului 1848—1860** (Ed. Universității din Oradea, 2002).

Părintele încearcă și desigur reușește, monografiile acestor două episcopii, lucrare care a făcut-o pentru a-și lua teza de doctorat la Facultatea de Teologie din București, în 1948. Părintele Lițiu, pe care îl cunosc încă de pe vremea aceea, este acum un venerabil preot în vârstă de 85 de ani. S-a născut în localitatea Roit, jud. Bihor, așa cum spune chiar el, din părinți țărani. Trece prin Liceul „Emanuil Gojdu” din Oradea, se înscrie apoi la Facultatea de Teologie, tot din Oradea, și își ia licența la Arad.

Între 1942 și 1948, pregătește teza de doctorat la București, unde urmează apoi studii la Seminarul pedagogic din București. După o scurtă vreme e numit profesor de Istorie Bisericească la Academia Teologică din Arad, dar numai după un an P. S. Andrei Mageru l-a luat Vicar-administrativ, unde rămâne până în 1958.

Mi-aduc aminte că pe vremea aceea am fost și eu exclus din Universitatea București, și Părintele-vicar m-a ajutat la obținerea actelor, deoarece eram și eu călugăr la Mănăstirea Prislop. A trecut apoi și el prin închisoare câțiva ani. Se întoarce apoi la Oradea ca preot paroh, iar după 1989, e numit profesor la catedra de Istoria Bise-

riicii Ortodoxe Române, unde este și acum. Așa că aici, și de abia acum, își publică teza de doctorat, unde face istoria a două eparhii: cea a Aradului și cea a Bihorului între anii 1848—1860.

E o carte care îi face cinste și acum, iar mie mi-a adus în minte, perioada mea de la începutul călugăriei, perioadă zbuciumată căreia și el i-a dat un pic de alean.

● **Monahismul Egiptean. De la singurătate la obște**, de Pr. Prof. Dr. Vasile Răducă, (Ed. Nemira, 2003, București, 269 pag.).

Părintele profesor tratează o problemă de foarte mare interes pentru lupta Bisericii dintru începuturi. E o carte care ne duce la începuturile creștinismului, acolo unde s-a organizat el mai întâi, și a fost prima comunitate de creștini cu mult înainte de declararea libertății creștine, care a venit prin Constantin cel Mare. Găsim aici nume dintre cele mai mari, care s-au ostenit în viața monahală și care ne sunt și astăzi mari povătuitori ca și atunci.

Despre învățăturile lor, despre care se scrie și aici, noi avem primele informații din cartea numită Pateric. Este însă cu mult mai profund studiată aici și epoca în care s-au dus ei în pustie: cum s-au luptat cu dușmanii locali și cu romanii, cum au interpretat ei doctrina creștină și cum o răspândeau.

Încă de la Paul Tebeul, chiar înainte de Sf. Antonie, pe vremea domniei Împăratului Aurelian ni se spun primele lucruri despre un creștinism care abia lua ființă, și e foarte interesant de văzut cum acești oameni, începători, au sesizat duhul noii învățături și cum o practicau. Desigur cea mai mare victorie creștină, am putea spune că a fost Sf. Antonie cel Mare, care s-a retras acolo, în pustie, la anul 271.

Ni se vorbește de domnia Împăratului Aurelian, apoi a lui Dioclețian și apoi cum urmează alți călugări vestiți, ca Sf. Pahomie, apoi Sf. Macarie și în cele din urmă toți cei mari, pe care îi știm din vremea aceea. Se ocupă bineînțeles și de perioada de după Edictul de la Milano (313). Ne vorbește de Sfinți ca: Eftimie, Vasile cel Mare, Porfirie de la Iordan și ceilalți mari părinți ai pustiei. Este foarte interesant de știut viața lor, de învățat nevoițele lor, și apoi de felul cum au luptat ei la început cu duhurile rele, care impuneau o luptă acerbă împotriva acestor eroi ai creștinismului începător.

În partea a doua a lucrării, se vorbește despre începuturile vieții de obște, adică acolo unde se adunau mai mulți monahi, viețuiau împreună, și luptau împreună pentru mântuire. El se ocupă de Sf. Pahomie și de luptele mari pe care le dădea monahii lui cu duhurile rele. Apoi ne spune amănunțit despre felul cum s-au organizat primii monahi, despre ținuta monahală: hrana, odihna și munca. Ne vorbește apoi despre rugăciune și cultul divin, care începe să se statornicescă.

Cartea aceasta este o carte, care dă înțelesurile rugăciunii și ale luptei monahilor, pentru virtute și pentru sfințenie. E o carte foarte interesantă și importantă pentru monahi și monahii, dar și pentru istoria creștinismului primar. Părintele Vasile Răducă studiindu-le viața face un lucru foarte frumos și important, pentru începuturile creștinismului. Desigur nu e nevoie să se facă toți monahi, dar cei care se fac, găsesc în această carte multe din cele ce le trebuie. E o carte bună, plină de har și adevăr, care nu ar trebui să lipsească nici unui monah.

● O carte bună, folositoare de suflet este și cartea Părintelui Silviu Pop intitulată simplu: **Cuvântări bisericesti**, tipărită în 2003, la Ed. Gedo, Cluj-Napoca.

În partea întâia ne dă predici la Evangheliile din Duminicile de peste an, iar în partea a doua sunt cuvinte duhovnicești la praznicele împărătești și la sfinții de peste an. Nu lipsește bineînțeles Sf. Iosif de la Partoș, Sfinții Visarion, Sofronie și Oprea, Sf. Paisie de la Neamț, Cuviosul Antonie de la Schitul Iezerul, Prea Cuv. Daniil Sihastru, Cuv. Nicodim de la Tismana, Sf. Calinic de la Cernica, Sf. Ghelasie de la Râmeț, Sf. Ioan Hozevitul, Sf. Constantin Brâncoveanu și apoi alți mulți sfinți din Calendarul ortodox. E o carte bună cu predici pe măsură și în general foarte scurte, cam așa cum îi trebuie omului de azi. Poate fi fără îndoială folosită de toți preoții, iar cei ce sunt obișnuiți să vorbească mai mult găsesc teme în carte, ce îi pot duce și la alte izvoare. O recomandăm din toată inima.

● Fără îndoială o carte despre predică și care poate fi utilizată de toți este aceea a I. P. S. Andrei Andreicuț: **Mai putem trăi frumos?** Este, precum spune în subtitlu, o pledoarie pentru o viață morală curată. (Ed. Reîntregirea Alba-Iulia, 2004, 153 pag.).

Printre problemele pe care le discută, este în primul rând despre cugetarea corectă, care se întemeiază pe doctrina ortodoxă. Apoi se ocupă de familie și în continuare de ceea ce strică familia, și dă sfaturi cum să ne realizăm în cazul acestor păcate grave pe care trebuie să le refuzăm: toxicomania, homosexualitatea, desfrâul, alcoolismul și tabagismul. Și apoi, în partea a doua, se ocupă de mijloacele de vindecare recomandate de părinții contemporani. De pildă de dragoste, de rugăciunea minții, de paza minții, de lectura duhovnicească ca medicament, de spovedonie și împărtășanie. E o carte bună care merită să fie nu numai citită, dar chiar reluată din vreme în vreme.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P. S. Visarion Rășinăreanu - Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

I.S.S.N. 1223-8392

Abonamentul pe un an: 125 000 lei. Cont nr. 2511.1-61 1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2511.1-61.15/U.S.D.; cont Euro 2511.1 - 61.34/EUR) sau echivalentul în altă valută. Banca Comercială Sibiu, str. Emil Cioran nr. 1.